

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DÖNEM 5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN GÜZEL
SANATLAR VE SPOR TERCİHLERİNİN ARAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selma SOYYİĞİT

TRABZON

Ocak, 2013

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DÖNEM 5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN GÜZEL
SANATLAR VE SPOR TERCİHLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Selma SOYYİĞİT

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Rasim KALE

TRABZON
Ocak, 2013

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 23/01/2013**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Rasim KALE .....

Üye : Doç. Dr. Hikmet YAZICI .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Vedat AYAN .....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Doç. Dr. Haluk ÖZMEN
Enstitü Müdürü**

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan diyorum.

Selma SOYYIĞIT

23.01.2013

ÖNSÖZ

Okul öncesi dönemde, çocuğun ilgi ve yeteneklerinin fark edilmesi, onun geleceğe yönelik gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çocukların kendi duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edebilmesi, özgür düşünce yapısı ve özgüven duygusunu kazanmaları için kendilerinin güvende hissedebilecekleri uygun ortamlar hazırlanmalıdır. Her bireyin, fiziksel yapısı, zihinsel özellikleri, yetenekleri ve ilgileri birbirinden farklıdır. Okul öncesi dönem eğitiminin, mevcut olan bu farkı göz ardı etmeden, çocukların; kendilerinde var olan kapasiteyi fark etmeleri, neler yapabileceklerini anlayabilecekleri etkinliklere yer vermesi gerekmektedir. Çocuklar kendilerini ifade etmekte zorluklar çekebilirler. Bu aşamada öğretmenlerin ve ailelerin de onlara rehberlik etmesi ve ilgi ve becerileri yönünde ilerlemelerine yardımcı olmaları gerekmektedir. Bu araştırmada okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor tercihleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirleyebilmek amaçlanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların ve getirilen önerilerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma ile ilgili her konuda bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, büyük ilgisini ve desteğini gördüğüm çok değerli hocam, danışmanım Sayın Prof. Dr. Rasim KALE'ye teşekkürlerimi bir borç bilirim

Tezin istatistiksel analizler kısmında yardımını aldığım Sayın Doç. Dr. Hikmet YAZICI'ya, teşekkürlerimi sunuyorum.

Tüm çalışmalarım sırasında her zaman yanımda olan, maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen aileme de sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Selma SOYYIĞIT

Trabzon 2013

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	X
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Hipotezler	3
1.3. Problem	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6. Araştırmanın Varsayımları	5
1.7. Tanımlar	5
2. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	7
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Kapsamı	7
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	8
2.1.2.1. Okul Öncesi Eğitimin Evrensel Amaçları.....	9
2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Gerekliliği	10
2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri.....	11
2.1.5. Çeşitli Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim.....	15
2.1.5.1. Çin Halk Cumhuriyeti.....	15
2.1.5.2. Amerika Birleşik Devletleri	16
2.1.5.3. İtalya	16
2.1.5.4. Yeni Zelanda	16
2.1.5.5. İsrail	17
2.1.6. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim	17
2.1.6.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	17
2.1.6.2. Cumhuriyet Dönemi.....	18

2.1.7. Okul Öncesi Dönem 5-6 Yaş Grubu Çocuklarının Temel Özellikleri ve Gereksinimleri	19
2.1.8. Okul Öncesi Dönemde Temel Becerilerin Kazandırılması	19
2.1.9. Okul Öncesi Eğitimde Oyun	20
2.1.9.1. Oyunun Tanımı ve Önemi	21
2.1.9.2. Oyunun Çocuğun Gelişimine Etkileri	23
2.1.10. Okul Öncesi Dönem de Müzik Eğitimi	24
2.1.11. Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanat Eğitimi	25
2.2. Literatür Taramasının Sonucu	26
3. YÖNTEM	27
3.1. Araştırmanın Modeli	27
3.2. Evren ve Örneklem	27
3.3. Verilerin Toplanması	27
3.4. Veri toplama Süresi	28
3.5. Verilerin Analizi	29
4. BULGULAR	30
5. TARTIŞMA	35
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	40
7. KAYNAKLAR	43
8. EKLER	47
9. ÖZGEÇMİŞ	55

ÖZET

Okul Öncesi Dönem 5-6 Yaş Grubu Çocukların Güzel Sanatlar Ve Spor Tercihlerinin Araştırılması

Günümüzde nöron gelişiminin en hızlı olduğu ve çocukların eğitiminde en önemli dönemin 0-6 yaş evresi olduğu özellikle vurgulanmaktadır. Çocuk gelişimine ait biyolojik temellerin bu dönemde atıldığı, müzik ve psikomotor hareketlerin de bu gelişimin oluşmasında büyük önem taşıdığı, bilim otoriteleri tarafından kabul edilmektedir.

Bu araştırmanın problemi; okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar tercihleri ile spor becerileri arasında bir ilişkinin olup olmadığı üzerine kuruludur. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyebilme olarak ifade edilmiştir.

Bu araştırma; Trabzon ilinde bulunan, okul öncesi eğitimi veren 11 anaokulu ve 12 ilköğretim okulunun anasınıflarında öğrenim gören 385'i kız ve 406'sı erkek olmak üzere toplam 791 çocuk üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Yapılan bu çalışmada; spor-motorik özelliklerin belirlenebilmesi için Nelson tarafından geliştirilen Nelson El Reaksiyon Testi(cetvel yakalama testi),Durarak Uzun Atlama Testi ve Hedefe İsabet Testi kullanılmıştır. Çocukların demografik özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Çocukların görsel tercihlerini belirlemek için toplam 10 fotoğraftan oluşan resim, müzik ve spor figürlerine ait görüntüler kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen ham verilerin analizinde SPSS 17.00 İstatistik Paket Programı kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizlerin sonucunda; çocukların spor- motorik özellikleri ile tercihleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak; kız ve erkek çocukların güzel sanatlar ve spora ilişkin tercihlerinin birbirinden farklı olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Güzel Sanatlar Disiplinleri, Spormotorik Beceriler, Psikomotor Gelişim

ABSTRACT

Pre-School The Five-Six Years Old Group of Children to Investigate the Fine Arts and Sports Preferences

Nowadays, neuronal development and education of children is the most important period of the fastest age is emphasized that stage. Biological foundations were laid in this period of child development, music and psychomotor movements, this development is of great important in the formation are accepted by scientific authorities. This study in the province of Trabzon, 11 pre-kindergarten and 12 elementary school offering education who attend to kindergarten, 385 girls and 406 boys on a total of 791 children were made.

Problem at this research; pre-school-age the 5-6 age group of children, whether there is a relationship between sports skills and fine arts. The purpose of this study is from this point, pre-school 5-6 age children to examine the relationship between the fine arts disciplines are expressed as sports skills.

In this research, in order to identify the features sports motor is used three tests which are ruler capture test, standing jump test and hit test target.

Personal information form was used to determine the demographic characteristics of children. Consisting of a total of 10 photographs to determine the preferences of children with visual art, music and images of sports figures are used.

Analysis of the raw data obtained from the survey were used spss 17.00 statistical package program.

As a result of statistical analysis, not found a significant relationship between the childrens sport motor characteristics and preferences. But, girls and boys sports motor skill tests appeared to be different from each other.

Key Words: Preschool, Fine Arts Disciplines, Motor Skills, Phychomotor Development

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablonun Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1	Tanımlayıcı Bilgiler	30
2	Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri	30
3	Araştırmaya Katılan Çocukların Resim Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri.....	31
4	Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları	31
5	Araştırmaya Katılan Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları	31
6	Cetvel Testi Varyans Analizi.....	32
7	Uzun Atlama Varyans Analizi	32
8	3. Metre Hedefe İsabet Testi Varyans Analizi	33
9	Cinsiyete Göre Cetvel Yakalama Testi Puan Ortalamaları	33
10	Cinsiyete Göre Durarak Uzun Atlama Testi Puan Ortalamaları.....	33
11	Cinsiyete Göre 3 m. Hedefe İsabet Testi Puan Ortalamaları.....	33
12	El kullanımına Göre Cetvel Yakalama Testi Puan Ortalamaları	34
13	El kullanımına Göre Durarak Uzun Atlama Testi Puan Ortalamaları	34
14	El kullanımına Göre 3 Metre Hedefe İsabet Testi Puan Ortalamaları	34

KISALTMALAR LİSTESİ

- KO** : Kareler Ortalaması
KT : Kareler Toplamı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
P : Anlamlılık Düzeyi
SPSS : Sosyal bilimler için istatistik paketi - Statistical packages for the social sciences
Ss : Standart Sapma
Vd : Ve diğerleri
X : Aritmetik ortalama

1. GİRİŞ

Eğitim ilk olarak ailede başlamaktadır. Literatürde birçok farklı eğitim tanımları mevcuttur. Tezcan'a (1996) göre eğitim, "bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çerçeveyi içine alan toplumsal bir süreçtir". Ertürk'e(1976) göre eğitim, "bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana gelmesidir". Varış'a (1981) göre eğitim", kişinin toplumsal yeteneklerinin ve optimum kişisel gelişmesinin sağlanması için, seçkin ve kontrollü bir çerçeveyi ve okul etkinliklerini içine alan toplumsal bir süreçtir". Bu tanımda, daha çok bireysel gelişim ve eğitim-öğretim ortamlarının tasarımı ön plana çıkmaktadır. Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi; ailede başlayan eğitim çocuğun nitelikli bir birey olarak yetişmesi için tek başına yeterli değildir. Çocuklara okul öncesi dönemde ihtiyacı olan bilgi ve becerileri kazandırabilmek ve aileleri bu konuda desteklemek için okul öncesi kurumlar oluşturulmuştur. Bu kurumlar, 0-6 yaş grubu çocukların gelişimlerini desteklemekte ve ailelere yardımcı olmaktadır.

Yapılan bilimsel araştırmalar ve çağdaş eğitim alanındaki uygulamalar, nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip nesilleri yetiştirmek için eğitimin çok küçük yaşlarda başlamasının gerekli olduğunu ortaya koymuştur (Seçkin ve Koç, 1977).

0-6 yaş evresi; çocuğun kişiliğinin temellerinin olduğu, temel bilgi ve becerilerin kazanıldığı çok önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuk, girişkenlik ve daha da önemlisi özgüven duygusunu kazanmaktadır. Girişkenlik, olaylara ve insanlara kabul edileceği duygusu ile yaklaşabilme, bir işi başlatabilme, fikirlerini diğer insanların onaylayıp onaylamayacağına pek önem vermeden açıklayabilme gibi davranışlarla ilişkilidir (Özer 2007). Çocuğun bu yaşlarda kazandığı özgüven duygusu onun ileriki hayatını da etkileyecektir.

Okul öncesi dönem çocuklara temel özellikleri kazandırmanın yanı sıra onların becerilerini ve ilgilerini belirlemek için de kritik bir dönemdir. Aile ve öğretmenler, çocukların merak, ilgi ve etkinliklerini destekleyerek onları doğru yönlendirmelerde bulunmalıdırlar. Okul öncesi eğitim programı içerisinde yer alan etkinlikler, çocukların becerilerini ortaya çıkarmaya yönelik olup, kişilikleri hakkında da ipucu vermektedir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğun ilgi ve yeteneklerini tespit etmeye yönelik yardımcı olan etkinlikler yapılmakta ve alınan sonuçlar aileler ile paylaşılmaktadır. Buradaki amaç; aile ve okul işbirliği içerisinde çocukların ilgi ve tercihleri alanında yönlendirilmeleri, başarılı oldukları alanlarda ileriye dönük eğitilmelerini sağlayabilmedir.

Bu amaca yönelik uygulanması gereken başlıca etkinliklerden biri de beden eğitimi ve oyun etkinlikleridir. Bu bağlamda; spor biliminde kavramsal sistematik; hareket, oyun, beden eğitimi ve spor şeklinde sıralanmaktadır(Kale 2007, 12). Bu nedenle beden eğitimi ve oyun etkinliklerinde bu sistematige uygun programlar hazırlanmalıdır.

Bu sıralamada önemli kavramlardan olan beden eğitimi ve spor, birçok uzman tarafından insanın sağlık durumunu iyileştiren ve devamına yardım eden fiziksel aktiviteler topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi ve spor, yalnızca sağlıklı gelişme için değil, aynı zamanda şahsiyet gelişimi ve zihinsel sağlık açısından da önemlidir. Çocuklar; genelde eğlenmek, heyecan duymak, birlikteliği sağlamak, güç geliştirmek ve yeni beceriler edinebilmek için beden eğitimi ve spor yaparlar(Mengütay 2005).Çocuklar, ludus Latince teriminden türemiş olan oyun kavramı içerisinde hem sosyalleşir hem de yeteneklerini açığa çıkarırlar. Bir başka açıdan çocuğun, beden eğitimi ve oyun içerisinde yaptığı uygulamaların onların genel eğitimi üzerinde de olumlu katkıları vardır. Örneğin; basketbol potasına top atan bir çocuğun yoğunlaşmış olan dikkati genel eğitim içerisindeki dersler için de kullanılabilecek önemli bir özelliktir.

Çocukların görsel algılarını ve yeteneklerini açığa çıkarmaya yönelik bir diğer etkinlikte resim, müzik gibi güzel sanatlarla ilgili disiplinlerdir. Çocuğun gerek iç dünyasını, gerekse olaylar hakkındaki tutum ve görüşlerini yansıtmasında, özgür ve yalın anlatım biçimi olan resmin önemi büyüktür. Çocuk, resmiyle, adeta kendisinin bir parçasını yansıtmakta, olaylar hakkındaki duygu, düşünce ve görüş biçimlerini dile getirmektedir. Çocuk için sanat, dinamik bir faaliyet örneğidir (Yavuzer 1993) .

Bir diğer önemli etkinlik de müziktir. Düşünürler, doktorlar, psikologlar ve eğitimciler, müziğin bireyin zihinsel ve fiziksel gelişimi üzerinde önemli bir yerinin olduğunu, eğitim açısından da büyük bir değer taşıdığını savunmuşlardır. Müzik, diğer sanatlara oranla daha çok çocuğa açıktır ve kendiliğinden ses çıkarmaya hevesli olan çocuğun doğasında vardır. Bu da göstermektedir ki, müziksel yetenekler doğuştan gelmektedir. İlk çocukluktan beri, müziğe karşı bir ilginin ve geliştirilmesi söz konusu olan bir duyarlılığın olduğu görülmektedir (Yavuzer 2005). Çoğunlukla bu yetenekler gizli kalmaktadır. Temel sorun bunun ortaya çıkarılmasıdır. Bu durumda okul öncesi eğitim kurumlarına büyük sorumluluklar düşmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor becerileri arasındaki ilişkiyi belirleyebilme olarak ifade edilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda alt amaçlar şu şekilde sıralanmıştır:

- 1 Resim, müzik ve beden eğitimi tercihleri ile spor motorik test başarıları arasındaki ilişkiyi belirleyebilme.
- 2 Antropometrik veriler ile güzel sanatlar ve spor tercihleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilme.
- 3 Ölçümlere katılan kız ve erkek çocukların güzel sanatlar ve spor tercihlerinde sınırlı spor motorik test özellikleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilme.
- 4 Sağ ya da sol elini kullanan çocukların güzel sanatlar ve spor tercihleri arasındaki farklılığı ortaya koyabilme.
- 5 Sağ ya da sol el kullanımında sınırlı spor motorik test becerileri arasındaki ilişkiyi belirleyebilme.

1.2 Hipotezler

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezler aşağıda sıralanmıştır:

- 1- Beden eğitimi tercihi yapan çocukların kazandıkları spor motorik test becerileri, güzel sanatlar tercihi yapan çocuklara oranla daha yüksektir.
- 2- Kız ve erkek çocukları spor motorik test becerileri arasında fark vardır.
- 3- Sol elini kullanan çocuklar sağ elini kullanan çocuklara göre spor motorik test becerilerinde daha başarılıdır.

1.3. Problem

Yaşamın ilk yılları çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından çok önemlidir. Temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanıldığı bu kritik yıllarda, eğitim tesadüflere bırakılmamalıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar ve çocuğa sunulan ortam; planlı, sistemli, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olmalıdır. Bu bakımdan okul öncesi eğitim büyük önem taşımaktadır.

Okul öncesi eğitim dönemini kapsayan 3-6 yaş arasındaki öğrencilerin yetenek ve becerileri, sistemli bir okul öncesi eğitimi ile ortaya çıkarılabilir (Süer 2009). Çocukların kendilerini ifade edebilen, kendi tercihlerini söylemekten çekinmeyen bireyler olarak yetişmeleri, büyük ölçüde okul öncesi eğitim programının sağlaması gereken bir gereksinimdir. Çünkü çocukların kişiliğinin temellerinin atıldığı dönem okul öncesi dönemdir.

İlk çocukluk döneminde, çocuğun diğer kimselerle olan ilişkisi, onun sosyal gelişimini artırır. Okul öncesi eğitim kurumlarının en önemli yararlarından biri, bu kurumların, çocuklara uzman elemanların rehberliğinde, sosyal deneyim fırsatlarını hazırlamaları ve

çocukların ilgi ve becerilerini çeşitli tekniklerle ortaya koyarak, bunlara çözüm aramalarıdır (Yavuzer 1993).

Çocukların tercih ve becerilerini belirlemek için yapılan bu araştırma, onların eğitim gördükleri yer ve eğitim programları hakkında bizlere bilgi vermektedir. Çocukların kendilerini ifade edebilecekleri ve tercihlerini çekinmeden söyleyebilecek bireyler olarak yetiştirilip yetiştirilmedikleri ve bunun ne derece başarılı olduğu gözlenmektedir.

Bu araştırmada, çocukların istek ve tercihlerinin belirlenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor tercihleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Literatürde okul öncesi dönem eğitiminin çocuğun gelişimi için kritik bir dönem olduğu yönünde birçok çalışma mevcuttur. Buna paralel olarak okul öncesi dönem çocuklarında resim, müzik ve beden eğitiminin önemi ile ilgili ayrıntılı çalışmalara yer verilmiştir. Buna karşılık, okul öncesi dönem çocuklarının kişisel tercih ve becerilerine yönelik ayrıntılı bir çalışmaya yer verilmemiştir. Okul öncesi dönem çocuğun ilgi ve tercihlerini belirlemek, onu geleceğe hazırlamak ve yönlendirmek için çok önemlidir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerde farkındalık yaratacağı, veli, öğretmen ve yöneticilerin işbirliği içerisinde olarak konuyla ilgili planlamalar yapacağı düşünülmektedir. Ayrıca konuyu gündeme getirerek bu alanda etkili çalışmalar yapılmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1- Araştırma evreni 2010-2012 eğitim-öğretim yılında Trabzon il merkezinde, merkeze bağlı ilçelerde bulunan resmi ilköğretim okullarının anasınıflarında, resmi ve özel anaokullarında öğrenim gören 5-6 yaş grubu çocuklar ile sınırlıdır.
- 2- Araştırma bu yaş grubunda yer alan 385 kız ve 406 erkek olmak üzere toplam 791 çocuk ile sınırlıdır.
- 3- Araştırma bulguları, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında uygulanan veri toplama aracına çocukların kendi verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

- 1- Bu çalışma için seçilen araştırma yöntemi, çalışmanın amacına uygundur.
- 2- Araştırmaya katılan çocuklar, veri toplama için sorulan soruları, gerçek görüşlerini yansıtacak biçimde cevaplamışlardır.
- 3- Uygulanan beceri testleri spor motorik özellikleri belirlemede yeterlidir.
- 4- Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.7. Tanımlar

Okul öncesi eğitim : Zorunlu öğrenim çağına kadar çocukların zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimlerini sistemli bir ortam içinde daha iyi sağlayan, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, onları ilkokula hazırlayan ve temel eğitimin bütünlüğü içinde yer alan eğitim devresine okul öncesi eğitim denir (Arı vd., 2006) .

Spor motorik Test: Eşit koşullar altında cereyan eden ve standartları olan objektif kriterlere sahip bilimsel bir süreçtir (WILLIMCZIK /ROTH 1991 , 82) .

Güzel Sanatlar: Şiir, müzik, resim, heykel, mimari, tiyatro gibi insanlarda estetik yönden bir zevk duygusu uyandıran sanatlara verilen isimdir.

Antropometri: Nominal olarak antropo: insan, metri: ölçüm anlamı vermektedir. Dolayısıyla antropometri insanın vücudunu oluşturan kemik, kas, eklem ve proporsiyonel bölümlerin uzunluk, genişlik ve derinlik bakımından üç boyutlu olarak incelenmesidir (Tittel, K. / Wutscherk, H. 1972).

Psikomotor Gelişim: Bireyin devinimsel, ya da hareki gelişimini ifade eden kavramdır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim, çocuk için çok kritik bir dönemdir. Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli bir rol oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal, duygusal, zihin ve dil gelişmelerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişiliğin şekillendiği ve çocuğun devamlı olarak değiştiği bir süreçtir. Bu nedenle, çocuğun gelişimi küçük yaşlarda sağlıklı bir ortamda sürdürmesi önem kazanmaktadır.

Yapılan bir dizi araştırmada; şahsiyet ile hareket arasında önemli ve anlamlı bir ilişki ortaya çıkarılmıştır. Yine konuyla ilgili bilim adamları, anlamlı ve olumlu kişilik gelişiminin sağlanmasında, okul öncesi dönem çocuklarının mutlaka hareket ve oyun eğitiminden geçirilmeleri gerektiğinin vurgulamaktadırlar. Spor motorğine bağlı olarak hareket ve oyun, okul öncesi evrede yer alan çocukların hem kişilik gelişimine yardımcı olmakta, hem de onların özel beceri ve yeteneklerinin farkına varabilmelerini sağlamaktadır(Kale, 2003).

Çocuğun kişilik gelişiminde ve yeteneklerinin açığa çıkmasında, etkili olan diğer önemli kavramlarda resim ve müziktir. Resim ve müzik, çocuklarını kendilerinin en iyi ifade edebildikleri etkinliklerdir. Bu alanlarda yapılmış olan birçok çalışma mevcuttur.

“Okul öncesi dönem 5 -6 yaş grubu çocuklarının görsel algı gelişimini destekleyici eğitim programının etkisi” Cengiz(2002) tarafından yapılmıştır. Programda görsel algılamanın göz-motor koordinasyonu, şekil zemin ilişkisi, şekil sabitliği, mekan konum ilişkisi ve mekan ilişkileri alt boyutlarına yönelik hazırlanan sohbet, müzik, sanat çalışmaları, drama ve oyun etkinlikleri yer almaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, “Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Eğitim Programı” nın çocukların görsel algı gelişimi üzerinde başarılı olduğunu göstermektedir.

Kerkez (2006), 12 haftalık oyun ve egzersiz programının 5-6 yaş grubu çocukların fiziksel ve gelişim düzeyleri arasındaki etkililiği araştırır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, oyun ve egzersiz programının etkililiğini ortaya koymanın ötesinde, çocukların fiziksel ve motor özelliklerinin sağlıklı gelişiminde, fiziksel aktivilerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Gürpınar (2006), okul öncesi öğrenimine devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerinin araştırmıştır. Araştırma sonucunda çocukların tercihlerinde etkili olan en önemli etkinliklerden birinin oyun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demirci (2010), görsel algı eğitiminin 5-6 yaş çocuklarının görsel algı gelişimine etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda, uygulanan görsel algı eğitiminin, çocukların görsel algı seviyelerinde olumlu yönde artışa yol açtığı ortaya çıkmıştır.

Avşalak (2008), okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanılarak, okul öncesi dönem 60-72 aylık çocukların kavram gelişiminde, müzik eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Denk (2000) tarafından yapılan çalışmada, anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların alıcı dil gelişim düzeylerine müzik eğitiminin etkisi araştırılmıştır. Elde edilen veriler yorumlandığında, destekleyici olarak uygulanan müzik eğitim programlarının, çocukların alıcı dil gelişimine olumlu etkileri olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarına düşen büyük sorumluluk özellikle vurgulanmıştır.

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Doğumdan altı yaş sonuna kadar olan okul öncesi yaşlar yaşam süreci içinde en önemli ve kritik dönemlerden biridir. Çocuğun gelişimi ile ilgili ortaya çıkan birçok eksik durumun ya da aksaklığın genellikle okul öncesi dönemde yapılan hatalarla ilgisi olduğu bilinmektedir (Demoulin, 1999).

Yaşamın temelini oluşturan okul öncesi eğitimi dönemin özellikleri; zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel ve dil alanında gerçekleşen iç içe ve birbirine bağlı karmaşık süreçleri bilmeyi, desteklemeyi, geliştirmeyi, ihtiyaçları anlamayı ve onlara uygun eğitsel ortamı düzenleyebilmeyi gerektirmektedir. Bu süreçleri ve ihtiyaçları dikkate alan eğitsel çabalar, eğitim alanının etkiyi de beraberinde getirmektedir (Turaşlı, 2000).

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Kapsamı

0-6 yaş grubu çocukların eğitimini kapsayan "okul öncesi eğitim" terimi çeşitli kaynaklarda farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. 14. Milli Eğitim Şurasında Okul Öncesi Eğitimi, "0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkanları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan eğitim süreci" olarak tanımlamıştır (MEB, 1993).

Farlı bir tanımla, okul öncesi eğitimi, "0-72 aylık çocukların, tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren, duyguların gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren,

kendini ifade etmesini ve öz denetimini kazanmasını sağlayan sistemli bir eğitim sürecidir “ (Yılmaz, 2003).

0-6 yaş arası çocukların gelişimlerini sağlamaya yönelik sistemli, organize ve planlı her türlü eğitim etkinliğine genel olarak “okul öncesi eğitim“ denilmektedir (Ural ve Ramazan, 2007).

“Okul öncesi eğitimi, doğumdan, ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan ;bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların tüm gelişmelerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir” (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Görüldüğü gibi çeşitli kaynaklar okul öncesi eğitimi farklı yönleri ile ele almakla birlikte tanımlarda bazı ortak noktalar da ortaya çıkmaktadır. Bu ortak noktalar göz önüne alındığında:

Okul Öncesi Eğitim;

1. Çocuğun doğumu itibari ile 6 yaşına kadar olan zaman dilimini kapsayan,
2. Çocuğun tüm gelişim alanlarını (bilişsel, fiziksel, psiko-motor, sosyal, kişisel) desteklemeye yönelik,
3. Gelişimsel özelliklerine uygun,
4. Mevcut yeteneklerini ve ilgilerini ortaya çıkarmasını, geliştirmesini ve kendini ifade etmesini amaçlayan,
5. İlköğretime hazırlığını sağlayan,
6. Çocuğun bulunduğu toplumun kültürel değerlerini tanımasını ve benimsemesini gözetilen,
7. Bunlar için uygun bir ortam sunan,
8. Bir okul öncesi eğitim kurumunda, aile ya da alternatif programlarda verilen sistemli ve planlı bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitimin amaçları Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları çerçevesinde belirlenmektedir.

Aşağıda verilen genel amaçlar ülkemizde tüm diğer eğitim basamaklarına olduğu gibi okul öncesi eğitimine de rehberlik yapmaktadır:

- 1- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa’da ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti’nin milli, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye

çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

- 2- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde geliştirilmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren ve topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,
- 3- İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Bu amaçlar doğrultusunda ülkemizde okul öncesi eğitimin amaçları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Okul öncesi eğitimin amaçları, Türk Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temellerine uygun olarak;

- 1- Çocukların beden, zihin, duygu gelişimini ve en iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- 2- Onları ilköğretime hazırlamak,
- 3- Şartları elverişsiz çevrelerden gelen ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- 4- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır(MEB, 2006).

2.1.2.1. Okul Öncesi Eğitimin Evrensel Amaçları

Okul öncesi eğitimi alanında tüm toplumlarda ortak olan bazı hedeflerde bulunmaktadır:

- 1- Toplumsal Amaçlar
  - Çalışan kadınların çocuklarına bakmak,
  - Her çocuğa eğitim sağlamak ve onların bireysel gelişimlerine katkıda bulunmak,
  - Çocukların birbirleriyle ve başkalarıyla ilişki içinde bulunmasına, sosyalleşmesine çok önemli katkılarda bulunmak.
- 2- Eğitici Amaçlar: Çocuğun duyu organlarını eğitmek, çevreye olan duyarlılığını arttırmak(renge, sese, estetiğe).

3- Gelişimsel Amaçlar: Çocuğun doğal gelişimini temel alarak, gelişimle ilgili tecrübelerine önem vermek.

2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Gerekliliği

0-6 yaş arasını kapsayan okul öncesi yılları kişiliğin oluşumu, şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde ileri yıllara olan etkisi nedeni ile yaşamın en kritik dönemlerinden biridir(Arı, 2003).

Okul öncesi dönem çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemlerden biridir. İnsanın doğuştan getirdiği potansiyelini en üst sınırlarına kadar geliştirebilmesi ancak ona çok erken sağlanacak imkânlarla mümkün olabilir. Bu nedenle yaşamın ilk yıllarındaki eğitimin, çocuğun içinde bulunduğu fiziksel ve sosyal çevrenin onun gelişmesinde çok önemli rolü vardır. Bu yıllarda çocuğa verilenler ve verilmeyenler onun geleceğini belirler (Oktay, 1999).

Çocuğa erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar, çocuğun daha sonraki öğrenim yaşantısının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da bilinçlendirecek güçtedir. Tesadüflere bırakılamayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir organizasyon ile yönlendirilmesi gereken okul öncesi eğitim hizmeti, tüm eğitim sisteminin en can alıcı dönemidir (Arı, 2003).

Eğitimin en önemli amaçlarından biri, hatta en önemlisi bireyin içinde bulunduğu ortama dengeli bir şekilde uyum sağlamanın gerçekleştirilmesidir. Bu uyumun sağlanmasına esas olacak sağlam temellerin okul öncesi eğitim döneminde atılması gerektiği tartışılmaz bir gerçektir. Bu bakımdan eğitim ihtiyacımızın önemli, öncelikli ve ağırlıklı bir bölümü olan ve eğitim sistemimizin ilk basamağını teşkil eden “Okul Öncesi Eğitimi “ hayati bir önem taşımaktadır (MEB, 1993).

Toplumların sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yapısını oluşturan özellikler eğitim yoluyla kazandırılır. Nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip bireylerin yetiştirilmesi için eğitime küçük yaşlarda başlanması gereklidir (Yılmaz, 2003).

Tüm bu nedenlerden dolayı okul öncesi eğitim önemli bir eğitim olarak karşımıza çıkmaktadır. Ünlü araştırmacı ve eğitimci Myers, okul öncesi eğitimin gerekliliğini şu şekilde sıralamıştır.

1. Çocukların yaşamaya ve potansiyellerinin en üst noktasına gelişmeye hakları vardır. Okul öncesi eğitim çocuklara bu fırsatı sunmaktadır.
2. İnsanlık, değerlerini çocuklar yolu ile aktarır ve bu aktarım çocuklukta başlar. İstenilen ahlaki ve sosyal değerlerin gelecekte korunabilmesi için işe çocuklardan başlamalıdır.

3. Çocuk gelişimine yatırım yapmakla bağlantılı olarak toplumlar artan üretim ve maliyet yolu ile ekonomik yararlar sağlar.
4. Sağlık, beslenme, kadın eğitimi programları gibi diğer toplumsal gelişme çabaları ancak çocuk gelişim programları ile artırılabilir.
5. Okul öncesi eğitim yolu ile tüm çocuklara fırsat eşitliği sunularak çeşitli eşitsizlikler ortadan kaldırılabilir.
6. Çocuklar, uzlaşma ve dayanışma yaratan sosyal ve politik eylemler için ortak bir hareket noktası oluşturmaktır.
7. Araştırma kanıtları erken yaşların davranış gelişiminde kritik olduğunu ortaya koymaktadır.
8. Değişen toplum yapısı, köyden kente göç, çalışan kadın sayının artması, okul öncesi eğitimi ve bu eğitimi veren kurumlara olan ihtiyacı arttırmaktadır.

Sıralanan bu gerekçelerden de anlaşılacağı gibi, okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimine olan katkıları çok yönlüdür. Çocuğu zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal yönden olumlu etkiler ve çocuk da var olan potansiyelin açığa çıkmasını sağlar.

2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul öncesi dönem insan hayatının temelini oluşturur. Okul öncesi dönem, çocuğun çevresinin araştırıp tanımaya çalıştığı, çevresiyle iletişim kurmaya çalıştığı, yaşadığı toplumun değer yargılarını ve o toplumun kültürel yapısına uygun davranış ve alışkanlıkları kazanmaya başladığı bir dönemdir (Şahin, 2005).

Okul öncesi eğitiminin birçok amacı bulunmaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için bazı temel ilkeler olması gerekmektedir. Bu ilkeler şu şekilde sıralanmıştır:

- 1- Okul öncesi eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır (MEB, 2006).
  - Gelişimin pek çok ilkesi bulunmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri "gelişimde bireysel ayrılıkların" olmasıdır. Tüm çocuklar aynı yaş grubunda bulunsalar da tam olarak birbirlerine benzemezler. Her bir çocuk bireysel görünüş, gelişim zamanı, kişilik, öğrenme stili gibi açılardan birbirinden farklıdır. Okul öncesi eğitim kurumu içinde çocukların dikkat süreleri ile eğitim arasındaki motivasyonları birbirinden farklı olabilmektedir(Kostelnik vd, 2004)
- 2- Okul öncesi eğitim, çocuğun psikomotor, sosyal-duygusal, dil, bilişsel alanlardaki gelişimini desteklemeli, öz-bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilk öğretime hazır duruma getirmelidir.

- Okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden biride çocukların bu gelişim alanlarını destekleyici çalışmalara yer vermesidir. Psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarını birbirinden ayırmak mümkün değildir. Günümüzde üzerinde çok durulan çoklu zeka kuramı da bu düşünceyi desteklemektedir.
- 3- Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanmalıdır (MEB, 2006).
- Günlük yaşamlarına ve geleceklerine yönelik anlamlı seçimler yapma özgürlüğü çocukların özgüvenlerinin gelişmesini sağlar (Greenberg, 1992). Bir okul öncesi eğitim ortamı değişik yeteneklere, değişik özgeçmişlere ve değişik kalıtsal yeteneklere sahip tüm öğrencilerin bir araya gelmesinden oluşur. Bu yüzden demokratik yaklaşım sadece çocukların bireysel stillerine özgü eğitim verme anlayışı değil, aynı zamanda onların farkındalıklarına cevap veren ve destekleyen bir eğitim yaklaşımıdır(Erwin ve Kipness, 2004).
- 4- Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır (MEB, 2006).
- Her ne kadar yaş, çocukların kapasitesini ve anlama düzeyini ölçmek için kesin bir belirleyici olmasa da, onların ilgilerinin ne olabileceği, ne yapabilecekleri, ne kadar başarılı olabilecekleri gibi hususlarda eğitimcilerle ipuçları verebilmektedir. Bir etkinliğin yaşa uygunluğunu ölçebilmek için genel ortalamayı düşünmek gerekir. Daha sonra planlanacak aktiviteleri ve rutin çalışmaları bu özelliklere göre planlamak gerekir (Kostelnik vd, 2004).
- 5- Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır (MEB, 2006).
- Bir okul öncesi eğitim programı hazırlanırken öncelikli olarak tüm grubun özellikleri dikkate alınır. Ancak, çevre ve kalıtımın etkisine bağlı olarak çocukların bilgi birikimleri birbirinden farklı olabilmektedir. Bu nedenle program gruptaki çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilmeli, bilgi düzeylerine uygun olmalıdır.
- 6- Çocukların Türkçe' yi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir (MEB, 2006).
- Kişinin iletişim yeteneğinin geliştirilmesi, dilini kullanabilme becerisi ile doğru orantılıdır. Ana dili öğretmenin amacı da kişilerin düşünme ve iletişim becerilerinin geliştirilmesidir. Dil öğreniminin bu önemi itibarı ile Türk Milli Eğitiminin Amaçları ile Türkçe Eğitiminin Amaçları örtüşmektedir (Yılmaz, 2007).

- 7- Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma duygu ve davranışları geliştirilmelidir (MEB, 2006).
- Çocuklar çevrelerinde bulunan her şeyi öğrenmek ve tanımak isterler. Doğdukları andan itibaren çevrelerinde bulunan her şeyi koklayarak, dinleyerek, gülerek, tadarak ve gözleyerek bilgilerini organize ederler. Küçük çocuklar yaşlıları ile oynadıkça, konuştukça ve çalıştıkça yorumlarını ve fikirlerini kıyaslar ve gerekirse değiştirirler. Yaşadığı bu sosyal deneyimler onlara toplum içinde başarılı olmak için gerekli olan kültürel beceri ve bilgiyi sağlar. Bunun tersine sosyal deneyimi yetersiz olan çocuklar sosyal ilişkilerde çabucak vazgeçebilirler(Kostelnik vd. 2004)
- 8- Eğitim, çocuğun kendisine saygı ve güven duymasını sağlamalı, ona öz-denetim kazandırmalıdır (MEB, 2006).
- Özgüveni olan çocuklar kendilerine saygı ve güven duyarlar. Özgüven, psikolojik olarak var olmanın esasını oluşturur. Öz değer bilincinden yoksun olarak sürdürülen bir yaşamda kişinin temel ihtiyaçlarının çoğu karşılık bulamaz. Kişi kim olduğunu tanımlama ve söz konusu kimliği beğenip beğenmediğine karar verme yeteneğine sahiptir (McKay ve Fanning, 1998).
- 9- Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Tüm etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir (MEB, 2006).
- Oyun öğrenmede önemli bir ihtiyaçtır. Çocuk yaşamını oyun ile sembolleştirir. Çocuklar kendilerini en iyi şekilde oyunda ifade ederler(Uluğ, 2011). Pek çok kuramcıya göre oyun öğrenmenin merkezindedir. Sevinç(2004)'e göre oyun çocuklara en doğal öğrenme ortamı sunmaktadır. Oyun sayesinde çocuk kendini ifade edebilmeyi, problemlerle başa çıkabilmeyi ve yeni çözümler üretmeyi öğrenir.
- 10- Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğinin zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamaya yer verilmemelidir(MEB, 2006).
- Erken çocukluk yıllarında, çocukların benlik düzenleme gelişimlerinde önemli bir artış olmaktadır (Branson, 2000). Ceza, olumsuz davranışları azaltmak yerine artırmaktadır. Fiziksel ceza, çocukları şiddete maruz bırakmakta ve onlara şiddeti öğretmektedir (Reinsberg, 1999). Bu nedenle çocukların kendilerini huzur ve güvende hissedeceği ortamlar oluşturularak ve olumlu pekiştireçler kullanarak doğru davranışları öğrenmeleri sağlanmaya çalışılmalıdır.

- 11- Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmeleri desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalıdır(MEB, 2006).
- Okul öncesi dönemde çocuklar yetişkin desteğine ihtiyaç duysalar da bağımsız olmak isterler. Öncelikle ailenin daha sonra öğretmenin, çocuğun başkalarının sınırlarını zorlamadan girişimlerde bulunabilmesini öğrenebilmesine yardımcı olmaları, ona başkaları ile çatışmadan girişimcilik özelliklerini daha da geliştirebilme fırsatı sağlayacaktır (Can, 2002).
- 12- Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir (MEB, 2006).
- Diğer kişinin durumu ile benzer bir durum yaşamak empati deneyimi olarak adlandırılır. Erken yaşlarda, çocuk kendinden ayrı bir birey olarak yaşayabilmektedir. Daha sonra ise, çocuklar insanların kendisinden farklı birer varlık olduğunun farkına varmaktadır.(Bengtsson ve Johnson, 1992). Fiziksel dünya ile ilişkilerini düşünmeyi öğrenme bir çocuğun sosyal dünya hakkında daha doğru yargılar geliştirmesine yardım eder.
- 13- Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir(MEB, 2006).
- Yaratıcılık hem düşünsel hem de duygusal yaşamı ifade etmektedir. Yaratıcı bireyler öğrenmeye hazır ve ilgilidir. Dil anlatımları akıcıdır. Düşünmede esnek ve özgürdürler. Meraklıdır. Hayal gücünü kullanabilme, farklılıkları anlamaya istekli olma, görülmemiş ve benzersiz şeyler üzerinde durabilme ve riski göze alabilme gibi belirgin özellikler taşırlar(Ömeroğlu, 1990). Çocukların iletişim becerilerini artırıcı etkinliklere yer verilmelidir.
- 14- Programlar hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır(MEB, 2006).
- İyi bir okul öncesi eğitim programı bulunduğu toplumun özellikleriyle uyum göstermelidir. Çocuklara uygulanacak eğitim programı ailelerin değerlerine ve beklentilerine uygun olmalıdır.
- 15- Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır(MEB, 2006).
- Aile katılımı açısından çocuklar için tüm eğitim dönemleri önemli olmakla birlikte, özellikle okul öncesi dönem çocuğun eğitimsel başarısının desteklenmesi açısından çok önemlidir(Bridge, 2001).
- 16- Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.

- Düzenli olarak değerlendirmeler yapılmalı ve ailelere dönütler verilmeli ve problemlere çözümler üretilmelidir.
- 17- Okul öncesi eğitimde değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır(MEB, 2006).
- Düzenli olarak çocuklar ve programları değerlendirilmeli ve bu sonuçlar çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi yönünde dikkate alınmalıdır. Standart ölçme yöntemlerinden çok performansla dayalı dokümanların kullanılması değerlendirme açısından daha sağlıklı sonuçlar verebilmektedir (Kostelnik vd, 2004; MEB, 2006). Bu değerlendirmede kullanabilecek en önemli araçlardan biri oyundur.

2.1.5. Çeşitli Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim

Özellikle sanayileşme ile birlikte 19.yüzyıldan itibaren ivme kazanan erken çocukluk dönemi bakım ve eğitim hizmetleri, dünyanın değişik bölgelerinde değişen sosyo-kültürel, ekonomik ve politik etmenlere bağlı olarak farklı şekiller almış olsa da günümüzde pek çok ülkede önemli bir yer tutmaktadır.

Dünyanın en kalabalık çocuk nüfusunu barındıran ve tek çocuk yasasının hala uygulamada olduğu Çin'de, Avrupa ve Amerika eğitim sistemleri yerel kültürel öğelerle birleştirilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim sistemi ciddi bir şekilde sorgulanmaya başlamış ve yeni nesillerin dünyadaki rekabet ortamına hazır yetişebilmesi için eğitimin okul öncesi dönemde başlaması gerektiği vurgulanmaya başlamıştır. İtalya, yerel yönetimlerin çabasıyla geliştirdiği okul öncesi eğitim kurumlarıyla göz kamaştırmaktadır. Yeni Zelanda ve İsrail ise toplumdaki çok kültürlülüğün eğitim sistemine uyarlanması konusundaki öncü çalışmalarıyla dikkatleri çeken ülkelerdir.

2.1.5.1. Çin Halk Cumhuriyeti

Çin' de okul öncesi eğitim, eğitim bakanlığının koordinasyonunda eğitim, sağlık, kadın federasyonu ve sivil toplum örgütleri gibi farklı sektörler tarafından gerçekleştirilmektedir (UNESCO, 2003).

Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki belli başlı okul öncesi eğitim programları şunlardır:

3-6 yaş grubu için programlar:

1. Anaokulları: Temel eğitim kapsamında hizmet veren üç yıllık eğitim kurumlarıdır.
2. İlkokul öncesi sınıflar: ilkokula başlamadan önceki yıl verilen ve temel eğitim kapsamında yer alan, Türkiye'deki anasınıfı benzeri sınıflardır.

3. Resmi olmayan eğitim programları: oyun grupları, etkinlik merkezleri, hafta sonu sınıfları, mevsimlik sınıflar, tarım faaliyetlerinin yoğun olduğu aylarda açık tutulan eğitim sınıfları ve ev merkezli eğitim gibi resmi eğitim kapsamı dışındaki programlardır.

2.1.5.2. Amerika Birleşik Devletleri

Ülkede sürekli değişen ve yeni yeni ortaya çıkan farklı aile modelleri, erken çocukluk dönemi eğitiminde hem ailenin merkeze alındığı modellerin geliştirilmesine hem de, çok farklı bakım ve eğitim programlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ülkede beş yaşındaki çocuklara yönelik anasınıfı (kindergarten) eğitiminin temel eğitim kapsamında olması ve beş yaş grubunu oluşturan çocukların hemen hemen tamamının anasınıfına devam etmesi nedeniyle anasınıfı eğitimi okul öncesi kapsamında görülmemektedir. Okul öncesi eğitim terimi, 3-4 yaşlarındaki çocuklara hizmet vermekte olan programları anlatmak için kullanılır. Küçük çocukların eğitimi ile ilgili yaygın olarak kullanılan terim ise erken çocukluk eğitimi olup 0-8 yaş grubunun eğitimini kapsar.

2.1.5.3. İtalya

İtalya'da, önceleri daha çok kiliseler tarafından ve aileler arasında işbirliği yoluyla sağlanan çocuk bakım hizmetleri, 20.yüzyılın başından itibaren, özellikle endüstri bölgelerinde, bazı girişimciler ve toplumun desteği sayesinde kurumsal okul öncesi eğitim programlarına dönüşmeye başlamıştır (OECD, 2001). Okul öncesi eğitim programlarının kendi pedagojik yaklaşımlarını belirlemede serbest bırakıldığı İtalya'da Eğitim Bakanlığı sadece scuole dell'infanzia programları için rehberlik sağlar (OECD, 2006). Bakanlık tarafından hazırlanan ulusal rehberde, eğitimin amacının çocukların kişilik ve öz yeterliklerinin geliştirilmesi ve özerk bireyler olarak yetiştirilmeleri olduğu belirtilmiş ve bu doğrultuda sosyal ilişkiler ağı içerisinde oyun tabanlı, üretkenliği ve çevre ve materyallerle doğrudan deneyimi ön plana çıkaran bir ortam sunulmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Okul öncesi eğitim programlarının geliştirilmesi ve denetlenmesi yerel yönetimlere bırakılmıştır (OECD, 2001).

2.1.5.4. Yeni Zelanda

Yeni Zelanda, sosyokültürel, politik bağlam ve yerel tarihin kokusunun sarmalladığı, kendine özgü okul öncesi eğitim müfredatı ile ön plana çıkmaktadır. Okul öncesi eğitim tarihinin 19. Yüzyıla kadar uzandığı ülkede 6-16 yaş arasında eğitim zorunlu olup okula

başlama yaşı genellikle 5'tir (Meade ve Podmore, 2002). Yeni Zelanda'nın ilk ulusal okul öncesi müfredatı, "Te whariki"dir. Erken çocukluk eğitiminin iki ana ögesi olan bakım ve eğitimi birleştiren, alışılmış müfredatların veya genelde var olan gelişim psikolojisi yaklaşımının dar kalıplarını aşan bu müfredat programı, çift kültürlülüğü destekleyen; çocukların öğrenci olarak özgün bireyler olduklarını vurgulayan; onların etnik kimliklerini ve diğer toplumsal haklarını korumaya çalışan sosyal-kültürel bir yaklaşımın hakim olduğu; farklı yaş gruplarından çocukların bir arada eğitim görmesini ve öğretmenle anne babalar arasında sıkı bir işbirliği ağları örülmesini öngören., ve tüm okul öncesi öncesi eğitim kurumlarına zorunlu kılınan bir müfredattır.

2.1.5.5. İsrail

Etnik açıdan oldukça kozmopolit bir ülke olan İsrail'de, Yahudiler bile kendi aralarında gruplara ayrılmışlardır. Okul öncesi eğitime katılımda da Yahudi olmayan gruplar, Yahudilerin gerisindedir. Okul öncesi eğitimin koordinasyonu ve denetlenmesinde farklı yaş grupları ve özelliklerdeki çocuklar için farklı kurumlar sorumluluk yüklenmişlerdir. Ülkede saptanan sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri ve bunlara bağlı okul başarısızlıklarını azaltmak amacıyla Eğitim Bakanlığı bünyesinde bir komisyon kurularak anaokulları için zorunlu olacak ulusal müfredat hazırlıklarına girilmiştir.

2.1.6. Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim

Türk eğitim tarihine bakıldığında, 19. Yüzyılla birlikte çocuğa ve eğitimine verilen önemin değişmeye başladığı görülmektedir. Okul öncesi dönem başlıca iki döneme ayrılarak incelenebilir.

- 1- Cumhuriyet öncesi dönem
  - A- Kısmen anaokulu işlevini yerine getiren kurumlar
  - B- Anaokullarının kurulması ve gelişmesi
- 2- Cumhuriyet dönemi

2.1.6.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

A- Kısmen anaokulu işlevini yerine getiren kurumlar

Türk eğitim tarihinde, Osmanlılarda, anaokulu olarak kurulmayan ancak kısmen bu işlevi yerine getiren kurumlar bulunmaktaydı. Bu kurumlar; Sıbyan mektepleri, İslahhaneler, Darüleytam-ı Osmanı, Darüleytamlar'dır.

1. Sıbyan mektepleri: Zorunlu olmayan, 5-6 yaşındaki çocukların devam ettiği okullardı. Bu okullar Kur'an okumayı, hesap yapmayı ve birazda yazmayı öğreten kurumlardı.
2. Islahhaneler: Öztürk'ün belirttiğine göre, kimsesiz kız ve erkek çocuklarının korunması, yetişmesi ve onlara bir meslek kazandırılması amacıyla kurulmuş ve içerisinde anaokulu yaşındaki çocukları da barındırmışlardır.
3. Darüleytam-ı Osmani: 5-10 yaş arasında bulunan kız ve erkek Müslüman ve Ermeni çocuklarını barındırıp eğitim vermek üzere kurulmuşlardır(Akyüz, 1996).
4. Darüleytamlar: Kızlar için açılan Darüleytamlar içinde anasınıfları oluşturulmuş ve 2-7 yaş arasındaki kız ve erkek çocukları buralarda barındırılıp eğitilmiştir(Akyüz, 1996).

C- Anaokullarının Kurulması ve Geliştirilmesi

Ülkemizde anaokullarının kuruluşu 2.meşrutiyetten (1908) daha öncelere gittiği, resmi anaokullarının Balkan Savaşlarından (1912-1913) sonra açıldığı bilinmektedir. 1913-1917 yılları arasında İmparatorluk sınırları içerisinde resmi anaokulları açılmıştır. Bu dönemde gerek özel gerek resmi anaokullarının en büyük sorunu, uygulanan eğitim yöntemleri-Frobel yöntemi bunlar içerisinde öne çıkmaktadır be buna göre öğretmen bulmadaki zorluktur. Devlet, ailelerdeki eğitim yetersizliği ve farklılıklarını azaltmak için anaokullarını yaygınlaştırmayı amaçlamıştır(Akyüz, 1996).

15 Mart 1915 yılında "Ana Mektepler Nizamnamesi" hazırlanmıştır. Okul öncesi eğitim ile ilgili çeşitli uygulamalar ve yasal düzenlemeler ile birlikte büyük kentlerde anaokullarının sayısının hızla çoğaldığı görülmektedir.

2.1.6.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminde okul öncesi dönemin eğitimi, ailelerin ve yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmıştır(Oktay, 1999). Cumhuriyet kurulduğunda tüm ülkede 80 civarında anaokulu bulunmaktaydı. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu okul öncesi eğitimin amaçlarını belirlemiştir. 1974 yılında Milli Eğitim Şurası, okul öncesi eğitimin amaç ve görevlerini düzenleyerek, Milli Eğitimin genel amaçlarına, temel ilkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları temel eğitime hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,

4. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak şeklinde belirlemiştir.

Milli Eğitim Şurası (1993), 2 gündem konusundan birini okul öncesi eğitime ayırmıştır. Okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitimin önemi, okul öncesi eğitimin tanımı ve kapsamı ile ilgili sorunlar için "Okul Öncesi Eğitim Ana Komisyonu" ; okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması yönünde kararlar almıştır.

Milli Eğitim Şurası'nda (2006), 60-72 aylık çocukluk çağını kapsayan okul öncesi eğitim döneminin zorunlu hale getirilmesi için çalışmalara başlanmasına ve bu amaçla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile sağlık, nüfus müdürlükleri, muhtarlıklar ve Milli eğitim müdürlükleri arasında koordinasyon ve bilgi akışının sağlanmasına karar verilmiştir.

2.1.7. Okul Öncesi Dönem 5-6 Yaş Grubu Çocuklarının Temel Özellikleri ve Gereksinimleri

0-6 yaşlar, gelişimin en hızla ilerlediği, bilgi ve becerilerin, pek çok davranış ve alışkanlıkların büyük ölçüde kazanıldığı yılları kapsar. İnsan kişiliğinin büyük ölçüde olduğu bu dönem insan yaşamının üzerinde en fazla durulması gereken dönem olarak kabul edilmelidir. Çocuğun her yaştaki temel özellikleri ve gereksinimleri ne kadar iyi biliniyor, bu gereksinimler ne kadar iyi karşılanırsa çocuğun gelişimi de o denli sağlıklı ve düzenli olacaktır(Şen, 2011).

Çocuk 5 yaşına geldiğinde, hareketlerinin daha dengeli olduğu, yaşlılarıyla daha sağlıklı işbirliği yaptığı ve onlarla karşılıklı ilişki içinde olduğu görülür. Beş yaş ilginç bir yaş dönemidir(Oktay, 2000). Bu yaşta çocuk, diğer yaşlardan belirgin özelliklerle ayrılabilen bir olgunluk düzeyine gelmiştir. Beş yaşında çocukların yaratıcılıkları ve becerileri oldukça gelişmiştir.

Psikomotor gelişim açısından incelendiğinde, çocuğun vücut hareketlerinin koşma, tek ayak üzerinde sekme ve atlamada daha esnek; el, göz ve vücudun uyumlu ve tam bir denge içerisinde olduğu görülür. Çocuk 6 yaşına geldiğinde ise, bedensel kontrolünü iyiden iyiye kazanmış, öz bakım becerilerini geliştirilmiştir. Bu dönem çocuğun düşüncelerinin sık ve çabuk değiştiği bir dönemdir. Büyük ve küçük kas gelişimi oldukça ileri düzeydedir.

2.1.8. Okul Öncesi Dönemde Temel Becerilerin Kazandırılması

Çocuk, sosyal, duygusal, dil, öz bakım, bilişsel ve psikomotor becerileri çevresindeki yetişkinlerle ve yaşlılarıyla etkileşerek kazanır. Çocuğun kazanacağı bu beceriler ve

davranışlar onun dünyayı daha iyi anlamasına ve içinde yaşadığı topluma daha kolay ve çabuk uyum sağlamasına yardımcı olur.

Psikomotor Becerilerin Kazandırılması

Hareket gelişimi, fiziki büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişmesine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanmasıdır. Çocuğun hareket gelişimi refleksler ile başlayan ve üst düzeyde koordine motor becerilerle sonuçlanan bir süreci takip eder (Sarı, 2005).

1. Büyük kas motor gelişimi: 5-6 yaş dönemi çocukları hüner gerektiren hareketleri yapabilirler: atlarlar, tırmanır, kayarlar, takla atarlar. Bu yaşta top oyunlarında atma, tutma, vurma becerilerini daha iyi öğrenmişlerdir.
2. Küçük kas motor gelişimi: çocukların küçük kas kullanım seviyeleri birbirlerinden farklıdır. Bu farklılıkların materyal kullanımına bağlı olarak değiştiği gözlemlenmiştir. Çocukların küçük kas gruplarını geliştirmek için fırsatlar tanınması, etkinliklerin çeşitlendirilmesi, etkinliklerin başlangıcında gerekli açıklamalar ve uygun yönlendirilmelerin yapılması önemli etkenlerdir. Planlanan pratik ve çocukları birbirine kaynaştıran oyun aktiviteleri ince motor gelişimine yardımcı olur.

Yetenek ve Becerilerin Farkında Olunması

Çocukların kendilerine olan güvenlerini sağlamada yetenek ve becerilerinin farkında olması önemlidir. Çocuklar yetişkinlerden aldıkları geribildirimlerle bunu gerçekleştirmektedirler. Yapılacak etkinlik hakkında söz sahibi olabilen, ilgili konularda karar verebilen ve bunların sonuçlarını gözlemleyebilen çocuklar kendilerini daha iyi tanıma fırsatı bulabilirler. Böylece yapabildiklerini ve yapamadıklarını görüp kabul etmeyi öğrenmeye çalışırlar (Arslan, 2011).

2.1.9. Okul Öncesi Eğitimde Oyun

Oyun, kişiliğin gelişimi süresince diğer insanlarla paylaşarak, taklit ederek gerçekleştirilen ve yaşamın temel dayanağı olan önemli bir etkinliktir (Ömeroğlu vd. 2004). Günümüzde okul öncesi dönemde çocukların oyun gereksinimlerini en iyi karşılayan yerler okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Kentlerde oyun alanlarının zamanla azalışı, trafiğin artması, bilgisayarın evlere girmesi ile çocuklar evlere kapanmak zorunda kalmakta ve çocuklar oyun oynama imkanlarını ancak okul öncesi eğitim kurumlarında bulabilmektedir (Maden-Ellialtıoğlu 2005)

2.1.9.1. Oyunun Tanımı ve Önemi

Çocuk için vazgeçilmez bir yaşam biçimi olan oyunun çok çeşitli ve çok yönlü tanımları yapılmıştır. Uzun zaman oyuna gereksiz ve önemsiz bir gözle bakılması, oyunun yalnızca bir eğlence aracı olarak görülmesi, çocuk için çok önemli olduğunun göz ardı edilmesi oyuna gereken önemin verilmesini geciktirmiştir (Aral vd. 2001c). Yetişkinler tarafından boşa geçirilen zaman olarak görünen oyun, çocuğun kendini, duygularını ifade edebildiği, yeteneklerini geliştirebildiği, yaratıcı potansiyelini kullandığı, dil, zihin, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirebildiği en önemli fırsat ve çocuk için en doğal ve en aktif öğrenme ortamıdır (Mangır ve Aktaş 1993, Egemen vd. 2004).

Oyunu; Lazarus "kendiliğinden ortaya çıkan, hedefi olmayan mutluluk getiren bir aktivite" olarak, Montaigne "en gerçek uğraşı" olarak, Montessori ise "çocuğun en önemli işi" olarak tanımlamaktadır. Huizinga'ya göre oyun "belli bir zaman ve belli sınırlar içinde, görünür bir düzende, serbestçe kabul edilen kurallara göre süregelen bir etkinlik"tir (Göde ve Susar 1997, Aral vd. 2003b). Freud, oyunu "düşler ve sinirsel belirtiler gibi anlamı olan davranışları" şeklinde ifade etmektedir. Erikson'a göre oyun, "çocuğun psikososyal gelişiminin aynısı gibidir". Piaget ise oyunu "Dış dünyadan alınan uyaranları özümleme ve uyum sistemine yerleştirme yolu" olarak tanımlamaktadır (Aral vd. 2003a, Maden-Ellialtıoğlu 2005).

Oyun, çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimleri ile öğrenmesi için fırsat sunmaktadır (Yavuzer 2007). En geniş anlamı ile oyun, belli bir amaca yönelik olan ve olmayan, kurallı yada kuralsız olarak gerçekleştirilen, her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı, fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişimin temeli olan, gerçek hayatın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme süreci şeklinde tanımlanmaktadır (Aral vd. 2001c).

İnsan yaşamında önemli bir yeri olan oyun, çocuk gelişimi için yaşamsal bir önem taşımakta ve çocuğun gelişimini yansıtmaktadır. Bir çocuğun bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı gelişimi ve eğitimi için oyun, beslenme ve uyku kadar önemli bir ihtiyaçtır ve ruhsal bir besindir. Oyun çocuğun isteklerini, amaçlarını anlatan, onu isteklerine kavuşturan ve hayata hazırlayan en etkili araçlardan biridir. Okul öncesi dönemde çocuğun hem gelişiminde hem de eğitiminde oyunun önemli bir yeri bulunmaktadır. Çocuk, yaşam için gerekli davranışları, bilgi ve becerileri oyun içinde kendiliğinden öğrenmektedir. Çocukların her an oynadıkları düşünüldüğünde, oyun aracılığı ile eğitim çok kolay gerçekleştirilebilmektedir. Oyunla eğitime etkin öğrenme yada yaşayarak aktif öğrenme de denilmektedir. Oyunların biçimi, özellikleri, oyun araç ve gereçleri, çağdan çağa, kültürden kültüre değişse de çocuğun bulunduğu her yerde oyunun ve oyuncakların bulunduğu ve

evrensel bir özellik taşıdığı görülmektedir. Çocuk için çok ciddi bir uğraş olan oyun, bir eğlence, öğrenme ve gelişme kaynağıdır (Melendez vd. 2000, Aral vd. 2001c, d, Çoban ve Nacar 2006).

Oyun, çocuğun bedensel, duygusal, sosyal, bilişsel, gelişim alanlarını etkilemektedir. Oyun aracılığı ile çocuk; mutluluk ve heyecan duyar, taklit yeteneği artar, hayal gücü gelişir, gerçek yaşama alışmada beceri kazanır, aktif katılımında bulunur, kendi inisiyatifini kullanır, üretim ve yaratıcılığı gelişir, özgüven kazanır, esnek ve doğaçlama hareket eder, dış dünya ve diğer kişilerle iletişimi artar, fiziksel enerjinin fazlasını harcar, ruhsal gelirmine ve kaygıları azalır, kişiliği gelişir, ne yapıp yapamadığının farkına varır, kendini tanır, paylaşmayı öğrenir, empati duygusu gelişir, hoşgörü, kabullenme duygusu gelişir, kurallara uymayı öğrenir, problemlerine çözüm getirmeyi öğrenir, belli bir disiplin içinde düşünmeyi öğrenir, kendi cinsiyeti ile özdeşleşir, alışkanlıklar kazanır, toplumsal rolleri benimser, araştırmayı öğrenir, uzlaşmayı öğrenir, kendilik değeri artar, kendini ifade etmeyi öğrenir, sorumluluk duygusu gelişir, tekrar yoluyla becerisi artar, başarısızlık kaygısı duymaz, taklit ve uyum yoluyla dış dünyaya uyum sağlar, risk almayı öğrenir, ödül ve ceza olmaksızın olayları yaşar, neden sonuç ilişkisini öğrenir, duygusallık ve bilinçlenme kazanır, ritim duygusu kazanır, kavramları gelişir, iç çatışmaları ortaya koyar, bildiklerini ortaya koyar, bildiklerini organize eder, yeteneklerini keşfeder, disiplin kazanır ve demokratik yaşama ilk adımlarını atar, tercihlerini kullanabilir, karar vermeyi ve sonuçlarına katlanmayı öğrenir. Bütün bunlara karşılık davranışçı benimseyenler, çocuğun özgürce seçemediği, denetleyemediği çalışmaların, çocukları isteksiz, mutsuz ve engellenmişlik duygusu içinde bıraktığı ve geleceğe yönelik öğrenme tutumlarını olumsuz yönde etkilediğini savunmaktadırlar (Sevinç 2004).

Herhangi bir etkinliği oyun olarak tanımlayabilmek için oyuna ait özelliklerin bilinmesi gerekir. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir:

Oyun içten güdümlü bir davranıştır. Kendi içinde bütünlüğü vardır. Belirli amaca yönelik olmayıp etkinliğin kendisi önemlidir.

Oyuna katılmak çocuğun özgür seçimidir. Oyun etkinliğinin başkaları tarafından yönlendirilmeyip, çocuğun kendi seçimi olması önemlidir.

Çocuk oyun oynarken eğlenmeli, hoş vakit geçirmelidir.

Oyun gerçek hayatın taklidi olmayıp çocuğun yaşantısına uygun düşecek şekilde çarpıtılmış, sanki öyleymiş gibi değiştirilmiş şeklidir.

Çocuk oyunda aktif bir rol oynar. Bütünüyle kendini yaşar, başkaları tarafından yönlendirilemez (Sevinç 2004).

2.1.9.2. Oyunun Çocuğun Gelişimine Etkileri

Çocuklar için yaşamı öğrenme süreci olan oyun, çocuğun fiziksel, psiko-motor, duygusal, sosyal, zihinsel ve dil gelişimlerinde çok büyük öneme sahiptir. Oyun oynamayan çocuğun bedensel, zihinsel ve ruhsal yönden sağlıklı olduğunu söylemek mümkün değildir. Çocuğun gelişimine çok büyük katkıları olan oyunun, gelişim alanlarına etkilerinin ayrı ayrı incelenmesi oyunun etkilerini görmek açısından önemli görülmektedir.

Fiziksel gelişim ve oyun: Oyun, çocuğun kas gelişimi, güneş ve temiz havadan yararlanması ve terleme yolu ile bedendeki zehirli atıkların atılması, çocuktan biriken enerjinin boşaltılması gibi çocuğun fiziksel gelişimini çeşitli yollardan etkilemektedir. Çocuğun beyin ve fiziksel gelişiminde etkili olan oyunlar, duyuların ve kas sistemlerinin gelişimine ve kontrolüne katkıda bulunmaktadır. Çocuğun koşma, atlama, sıçrama, sürünme gibi fiziksel güç gerektiren oyunlar oynaması büyük kas motor gelişimini desteklerken, dolaşım, solunum, sindirim ve boşaltım sistemlerinin düzenli çalışmasını sağlamaktadır. Oyun sırasında çocuğun bazı hareketleri sürekli tekrarlaması performansını kolaylaştırmakta ve kendine olan güveni sağlamaktadır(Wolfgang 2004, Pehlivan 2005, Seyrek ve Sun 2005, Esen 2008).

Hareketli oyunlar çocuğun çevresini, yaşadığı dünyayı tanımasını ve keşfetmesini sağlamaktadır. Çocuk doğayı ve doğadaki canlı cansız tüm nesnelere özelliklerini tanıma fırsatı bulurken, denge, hacim, ağırlık gibi pek çok kavramı doğal bir şekilde öğrenmektedir. Çocukta biriken enerjinin harcanması ise çocuğun nörotik, içe dönük ve alıngan bir yapıya sahip olmasını engellemektedir. Ayrıca oyun yolu ile çocuk dinlenmekte, sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazanabilmektedir(Aral vd. 2001).

Psiko-motor gelişim ve oyun: okul öncesi dönemde yoğurma maddeleri ile oynama, makasla kesme, kalem ve fırça kullanma gibi etkinliklerin çocuğun el ve parmak becerilerinin gelişimine katkıları büyüktür. Çocuğun oyundan koparma, kesme tutma, bağlama, çözme düğmeleme, yoğurma, delme, boyama, örme ve geçirme gibi etkinlikleri tekrarlaması, küçük kasların gelişimini desteklemekte ve sonuçta günlük yaşamda kullanılan birçok becerinin kullanılmasını sağlamaktadır(Mangır ve Aktaş, 1993).

Duygusal gelişim ve oyun: genel olarak çocuk ruh sağlığını sevmek ve oynamak biçiminde tanımlamak mümkündür. Oyun çocuğun ruh sağlığı açısından büyük önem taşımakta ve duygusal ilişkilerin başlatılması için en uygun ortamları hazırlamaktadır. Çocuğun duygusal yaşantısı ile oyun arasında bir ilişki olduğu ilk kez Freud tarafından ortaya konulmuştur. Çocuk oyun sırasında bağımsız ve özgür hareket ederek, duygusal olarak rahatlayabilmektedir(Aral vd. 2001).

Duygusal gelişimde oyun çocuğa; duygusal tepkileri denetim altına almayı, çevredeki büyüklerin sürekli ilgisini beklemekten kurtulmayı (benmerkezcilik), duygusal sorunlarını ortaya koymayı, sevinç, mutluluk, hoşlanma gibi duyguları hissetmeyi, kendine güveni ve estetik duyguları geliştirmeyi öğretmekte ve sevgi gereksinimini sağlamaktadır (Catron ve Allen 2003, Wolfgang 2004).

Sosyal gelişim ve oyun: sosyal gelişme, çocuğun sosyal uyarıcıya özellikle grup yaşamın baskı ve zorluklarına karşı duyarlılık geliştirmesi, grubunda ya da kültüründeki diğer insanlarla geçinebilmesi ve onlar gibi davranabilmesidir. Çocuk sırasını beklemek, paylaşmak, başkalarının haklarına saygı duymak hakkına ve eşyasına sahip çıkmak , sınırlamalara saygı, düzen ve temizlik alışkanlıkları edinmek, söylenenleri dinlemek, kendini ifade edebilmek gibi toplum kuralları ve gereklerini en kolay ve zararsız biçimde oyun sırasında öğrenmektedir (Mangır ve Aktaş 1993).

2.1.10. Okul Öncesi Dönem de Müzik Eğitimi

Tarih öncesi çağlardan itibaren müzik ile iç içe yaşayan insanlar henüz bir dil gelişimleri olmamasına rağmen, kendi ürettikleri çalgılar ile iletişim kurmuşlardır. W. Howard'ın dediği gibi, "müziksel bir etkinlik davranışlarımız üzerinde ani bir etki yapmaktadır".

İnsanlar için doğal bir eğlence kaynağı olan müziğin insan yaşamındaki ve gelişimindeki etkileri görmezden gelinmemelidir. Müzik ile bireyler kendilerini daha kolay ve doğru ifade edebilir ve yaratıcılık duygularını geliştirebilirler(Özmenteş, 2005).

Bireylerin gelişimindeki en önemli basamak çocukluk çağı olduğuna göre, eğitim araştırma, geliştirme ve uygulama çalışmalarının da bu doğrultularda şekillenmesi gerekmektedir. Buna paralel olarak okul öncesi eğitimin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Müzik, erken çocukluk döneminin önemli bir parçasıdır. Çocuklar müzik ile hareket etme eğilimi içerisindedir. Müziğin bir başka önemi de duyguları iletmesi ve deneyimleri zenginleştirmesidir. Okul öncesi dönemde verilecek müzik eğitimi ile çevredeki sesleri tanıma, ayırt etme, şarkı söyleme, kelimeleri doğru telaffuz edebilme gibi birçok alanda gelişmeler sağlanmaktadır(Sığırtmaç, 2006).

Okul öncesi dönemde çocukların yeteneklerinin ham bir şekilde ortaya çıkmasından dolayı, yeteneklerin doğru bir şekilde şekillendirilmesi önemli bir konudur. Erken çocukluk döneminde müzik ve oyun, çocukların ortamlarını düzenlemeye yardımcı olmaktadır. Müzik eğitimi çocukların pozitif davranışlarını desteklemekte ve estetik duygularının gelişmesini sağlamaktadır. Çocukların gelişimlerinin desteklenmesi için, onların yaşantılarındaki tek düzeliği gidermek, bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlıklarını

koruyabilmek gerekmektedir. Eğitim süresince, çocukların hedeflenen kazanımlara ulaşabilmesi için onlara rehberlik edilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan her çocuğun bireysel farklılıkları olduğunun göz ardı edilmemesi önemli bir husustur. Ayrıca; eğitim programları da ilgi ve becerileri ortaya çıkaracak nitelikte olmalıdır.

2.1.11. Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanat Eğitimi

Günümüzde okul öncesi eğitim kurumlarında sistemli veya sistemsiz bir şekilde sanat eğitimi çalışmaları yürütülmektedir. Hangi yaşta olursa olsun çocukların büyük bir çoğunluğu, sanat eğitiminden büyük bir zevk almaktadır. Sanat eğitimi, onları eğlendiren, eğlendirirken de sosyal, psikomotor, duygusal, zihinsel, fiziksel her türlü gelişimlerin destekleyen ve sağlıklı bireyler olarak kişilik kazanmalarına yardımcı olan yaratıcı faaliyetlerdir. Okul öncesi sanat eğitimi, çocuğun duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan tüm eğitim çabasına denir.

Dewey'e (1938) göre, " insanın temel gereksinimi, çevreyle ilişkide denge ve uyum sağlayarak büyümektir " şeklinde bu konuya dikkat çekmekte ve çocuğun içinde bulunduğu çevreye uyum sağlayabilmesinin, ona erken yaşlarda verilecek okul öncesi eğitimle mümkün olacağını ifade etmektedir (Aktaran, Kırıçoğlu, 2002).

Sanat etkinliklerinde kişisel yetenekler belirginleşir. Her birey aynı yeteneklere sahip değildir. Dolayısıyla da aynı ölçeklerle değerlendirilemez. Sanat etkinlikleri sağladığı özgün ve zengin ortamlarla çocuğu tanıyarak, yeteneklerini keşfetmek ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek için ayrı bir gözlem alanıdır.

Sanat eğitiminin amaçlarını şu şekilde özetlemek mümkündür,

1. Görsel yolla algılamayı öğrenmek,
2. Yaratıcılığı geliştirmek,
3. Sanatın anlaşılmasını ve paylaşılmasını sağlamak,
4. Çocuğa kendisini ifade etme yeteneğini kazandırmak,
5. Yaşamı değiştirmek,
6. Duygu ve düşüncenin görselliğe dönüşmesinin sağlamak,
7. Sanat eğitimi yoluyla doğru öğrenme ve ayrıntının farkına varmayı sağlamaktır.

Okul öncesinde görsel sanat eğitimi, çocuğun coşkulu, meraklı, canlı, dış etkenlere açık duygusal özellikleri nedeni ile bu eğitimi alabileceği en iyi dönemdir. Bu dönemde çocuğun düşünce ve imgelemleri de gittikçe şekillenmeye başlar. Düşüncelerin şekillenmesinde algı çok önemlidir (Artut, 2004).

Görsel sanat eğitiminde, okul öncesi dönem çocuğu, görsel olgunluğa ulaşır. Farklılıkların ve benzerliklerin farkına vararak, renkleri, biçimleri, dokuları tanır. Görsel belleği gelişir ve oranların ayırımına vararak oranlar arasında ilişki kurmayı öğrenir. Bunların gerçek yaşamla bağlantılarını kurabilen çocukta el-göz koordinasyonu gelişir.

Resim, çocuğun küçük kas gelişimine, göz-el koordinasyonuna, bedensel, motor ve bilişsel gelişimine yardımcı olur. Ayrıca, çocuğun zeka gelişiminin bir göstergesi, kişilik özelliklerinin ve iç dünyasının bir dışarı vurumu olması nedeniyle tanı ve sağaltım işlevlerini de görür (Yavuzer, 2003).

Okul öncesi dönemde sanat eğitimi uygun şekilde hazırlandığında çocukların yaratıcılıklarını geliştiren büyük bir potansiyel olmaktadır. Duygularını resim, müzik gibi sanatsal etkinliklerle ifade eden çocuklar kendilerini ifade eden çocuklar kendilerini daha özgür hissetmekte, rahatlamakta ve özgün ürünler ortaya koymaktadır(Ulutaş ve Ersoy, 2004).

2.2. Literatür Taramasının Sonucu

Cumhuriyet öncesi dönemden bugüne, Türkiye'deki ve çeşitli ülkelerdeki okul öncesi eğitimin mevcut durumuna ve gelişimine baktığımızda; okul öncesi eğitim programları farklı noktaları da bulunmakla birlikte birçok ortak nokta altında toplanmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarına kazandırılmak istenen tutum ve davranışlar, çocukların sahip olması istenen nitelikler genel çerçevede aynı özellikleri göstermektedir. Bu geniş literatür taramasının bakıldığında, 0-6 yaş dönemini kapsayan ve çocukların temel özelliklerini kazandığı dönem olarak kabul edilen okul öncesi eğitimin çocuklar için çok kritik bir dönem olduğu görülmektedir. Çocuğun; psikomotor, fiziksel, sosyal ve bilişsel alanlarda ki becerilerini okul öncesi dönemde kazandığı ve bu süreçte yetişkin desteğinin de çok önemli olduğu ortak bir görüş olarak kabul edilmiştir. Çocukların kendilerini ifade edebilmeleri, kendi yetenek ve becerilerini fark edebilmeleri ve ilgi ve becerilerine göre doğru yönlendirilebilmeleri için okul öncesi dönem çok verimli geçirilmelidir.

Çocuğa kişisel, fiziksel, psikomotor ve sosyal özelliklerini geliştirebileceği güvenli ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmen ve anne baba çocuğa doğru rehberlik yaparak katkıda bulunmalılar. Ayrıca okul ve aile işbirliği içerisinde olmalı ve gelişim süreçlerini takip etmelidirler.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, yapılan araştırmanın modeli, evreni, veri toplama aracı, uygulanması ve verilerin çözümlenmesi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Kısmen nitel, genelde nicel olarak yapılan bu araştırmada; okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar ve spor tercihlerinin belirleyebilme amaçlandığından basit-rastgele tarama yöntemi kullanılmıştır.

Basit rastgele araştırma yöntemi; geçmişte ya da o anada var olan bir durumu var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar 1984, 79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Trabzon il merkezinde ve merkeze bağlı ilçelerde bulunan ilköğretim okullarının anasınıflarında ve resmi ve özel anaokullarında öğrenim gören çocuklar oluşturmaktadır. 2010-2012 eğitim-öğretim yılları arasında merkez ve merkeze bağlı ilçelerde öğrenim gören 5-6 yaş grubu çocuklara ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini, bu okullarda öğrenim gören 385'i kız ve 406'sı erkek olmak üzere toplam 791 çocuk temsil etmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor tercihlerini bazı değişkenler açısından inceleyebilmek amacıyla daha önce farklı araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama araçları kullanılmıştır. Veri toplama araçları; araştırmacının kendisi tarafından çocuklara uygulanmış ve sonuçlar hemen uygulama sonrası kaydedilmiştir. Herhangi bir yanlışlık ve eksiklik olmaması için veriler toplanırken kontrol edilmiş, gözden kaçan eksik olan noktalar hemen tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; kişisel bilgilerle ilgili sorular, ikinci bölümde; spor-motorik becerileri ölçmek için beceri testleri ve üçüncü bölümde; çocukların görsel tercihlerini belirleyebilmek amacıyla hazırlanan fotoğraflar kullanılmıştır.

Birinci bölüm; cinsiyet boy, kilo, kardeş sayısı ve çocuğun davranış modifikasyonlarını ortaya çıkarmaya yönelik sorulardan oluşmaktadır. Bu kısımda çocuğun fiziksel özellikleri ile ilgili sorular doğrudan ölçüm alınarak cevaplanmıştır. Davranış modifikasyonları ile ilgili yanıtlar ise; öğretmenlere sorulmuş ve çocukların davranışları eğitim ortamında gözlenerek kişilikleri ile ilgili ipucu alınmaya çalışılmıştır.

İkinci bölüm; çocukların spor-motorik becerilerini ölçmek için geliştirilen beceri testlerinden oluşmuştur. Bunlar:

1. Cetvel Yakalama Testi: Testin amacı; reaksiyon çabukluğunu ölçebilme olarak ifade edilmektedir(el-göz koordinasyonu). Testin güvenilirliği: 0.83-0.91 olarak ve testin objektivitesi : 0.83-0.95 olarak ölçülmüştür (Fetz ve Kornexl, 1978).
2. Durarak Çift Ayakla Uzun Atlama : Testin amacı; bacak kaslarının çabuk kuvvetini ölçebilmedir. Güvenirlilik kriterleri, 4-12 yaş arası çocuklarda uygulanan bu testin güvenilirlik kriteri reliabilite katsayısı, 0.65 - 0.96 arasında tespit edilmiştir. 13-18 yaş arasındaki bireylere uygulanan testte ise; 0.88 - 0.94 olarak belirlenmiştir(Grosser ve Starischka, 1981).
3. 3 metre Hedefe İsabet Testi: Kısmen el-göz koordinasyonunun önemli olduğu, çocuğun tenis topunu 3 metre uzaklıkta ve yerden 1 metre yükseklikte yaklaşık 50 cm çapındaki daireye isabetli atışları ile ilgilidir.

Üçüncü bölümde; çocukların görsel tercihlerini belirleyebilmek amacıyla on fotoğraftan oluşan bir sergi kullanılmıştır. Fotoğraflar içerik olarak; spor, resim ve müzik figürlerini içermektedirler. Fotoğraflar çocuklara gösterilerek ilk olarak hangisini seçtikleri belirlenmiş ve ona göre derecelendirilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süresi

Araştırmanın yapılacağı okullara araştırmacı tarafından gidilerek, okul yöneticileriyle görüşmüş, araştırmanın amacının ne olduğu ve sonuçlarının nerelerde kullanılacağı ve ne gibi faydalar sağlayacağı hakkında bilgi verilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Anasınıfı öğretmenleriyle görüşmüş; ölçümlerin yapılması ve beceri testlerinin uygulaması için özellikle çocukların oyun saatleri seçilmiştir. Böylece çocukların hedeflenen kazanımlardan geri kalmamaları sağlanmıştır. Katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Çocukların kendilerini iyi hissetmeleri ve rahat hareket etmeleri için uygun ortam oluşturulmuştur, araştırmacıya güvenmeleri sağlanmıştır. Testin kişisel bilgilerle ilgili olan kısmında; fiziksel ölçümleri alınmış; davranış modifikasyonları ile ilgili kısımda öğretmenlerden bilgiler alınmıştır. Spor motorik özellikleri ölçmek için uygulanan beceri

testleri ikişer defa uygulanmış ve ortalamaları alınmıştır. Verilerin analizi yapılmadan önce herhangi bir bilgi eksikliği olup olmadığı kontrol edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde tanımlayıcı ve çıkarımlı istatistik teknikleri kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistik tekniklerle grup puanlarına ait ortalama, standart sapma, frekans ve yüzdelik değerler belirlenmiştir. Çıkarımlı istatistik kapsamında gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği kullanılmıştır. Varyans analizinde ortaya çıkan farklılıkları tespit etmek için Benferroni testi kullanılmıştır. İstatistik işlemler SPSS 17.00 paket programı ile analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma amacı doğrultusunda elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır.

1- Araştırma Grubu İle (örnekleme) İlgili Tanımlayıcı Bulgular

Tablo 1. Tanımlayıcı Bilgiler

Tanımlayıcı Bilgiler					
Kaynak	N	En Düşük	Maximum	Ort	Ss
Boy	791	89,00	141,00	113,9064	8,08711
Kilo	791	11,00	40,00	21,9267	4,20514
Geçerli kişi sayısı	791				

Tablo 1.'e bakıldığında; araştırmaya katılan çocukların boy ve kilo değerleri incelendiğinde minimum boy oranının 89.00 ve maksimum boy oranının 141.00 olduğu görülmektedir. Çocukların kilo ortalamalarına bakıldığında ise minimum 11.00 ve maksimum 40.00 olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Kaynak	Frekans	yüzde
Kız	385	48,7
Erkek	406	51,3
Toplam	791	100.0

Tablo 2' de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan çocukların cinsiyet değişkeni için frekans ve yüzde değerleri incelendiğinde, çocukların 385'i (% 48,7) kız, 406'sı (% 51,3) erkektir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Çocukların Resim Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Kaynak		Frekans	yüzde
Tercih yapmayanlar	,00	273	34,5
3. Sırada tercih edenler	1,00	115	14,5
2. sırada tercih edenler	2,00	152	19,2
1. sırada tercih edenler	3,00	251	31,7
	Toplam	791	100.0

Tablo 3'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan çocuklar için frekans ve yüzde değerleri incelendiğinde; çocukların %31.7'sinin birinci tercih olarak , % 19.2'sinin ikinci tercih olarak, % 14.5'inin üçüncü tercih olarak resmi seçtiği ve % 34.5'inin resmi tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Çocukların Müzik Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kaynak		f	%
Tercih yapmayanlar	,00	339	42,8
3. Sırada tercih edenler	1,00	112	14,1
2. sırada tercih edenler	2,00	157	19,8
1. sırada tercih edenler	3,00	183	23,1
	Toplam	791	100.0

Tablo 4'e bakıldığında, örneklem grubunu oluşturan çocukların % 23.1'inin birinci sırada, % 19.8'inin ikinci sırada, % 14.1'inin üçüncü sırada müziği seçtiği ve % 42.8'inin müziği tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Tercihleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kaynak		frekans	%
Tercih yapmayanlar	,00	194	24,5
3. Sırada tercih edenler	1,00	135	17,0
2. sırada tercih edenler	2,00	112	14,1
1. sırada tercih edenler	3,00	350	44,2
	Toplam	791	100.0

Tablo 5'e bakıldığında, örneklem grubunu oluşturan çocukların % 44.2'sinin birinci sırada, % 14.1'inin ikinci sırada, % 17'sinin üçüncü sırada beden eğitimi seçtiği ve % 24.5'inin beden eğitimi tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 6. Tek Yönlü Varyans Analizi

ANOVA					
Cetvel testi					
Kaynak	KT	Sd	KO	F	p
(Gruplar Arası)	300,20	3	100,069	,555	,645
(Grup İçi)	141856,432	787	180,250		
(Toplam)	142156,640	790			

KT= Kareler Toplamı, sd=Serbestlik Derecesi, KO= Kareler Ortalaması

Yapılan ANOVA testinde öğrencilerin cetvel yakalama testi puanları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($F_{3;790} = ,55, p > 0.05$).

Tablo 7. Uzun Atlama Varyans Analizi

ANOVA					
Uzunatort					
	KT	SD	KO	F	P
Gruplar arası	2552,934	3	850,978	1,393	,244
Grup içi	480875,599	787	611,024		
Toplam	483428,533	790			

Tablo 7'de; yapılan ANOVA testinde öğrencilerin uzun atlama puanları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($F_{3;790} = 1,39, p > 0.05$).

Tablo 8. 3. Metre Hedefe İsabet Testi Varyans Analizi

ANOVA					
İsabetort					
	KT	SD	KO	F	P.
Gruplar arası	,229	3	,076	2,171	,090
Grup içi	27,728	787	,035		
Toplam	27,957	790			

Tablo 8'de yapılan ANOVA testinde öğrencilerin 3 m. hedefe isabet testi puanları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($F_{3;790}=2,17$, $p>0.05$).

Tablo 9. Cinsiyete Göre Cetvel Yakalama Testi Puan Ortalamaları

Cinsiyet	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
Kız	385	30,350	12,862	789		
Erkek	406	29,407	13,917	788	,993	,321

Yapılan t testi sonucunda kız ve erkek çocukların cetvel yakalama testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 10. Cinsiyete Göre Durarak Uzun Atlama Testi Puan Ortalamaları

Cinsiyet	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
Kız	385	82,068	24,085	789		
Erkek	406	89,174	24,879	788	-4,078	0.001

Yapılan bağımsız t testinde kız ve erkek çocukların durarak uzun atlama testlerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-4,078$, $p<0.05$). Bu fark erkek çocukların durarak uzun atlama puan ortalamalarının ($ort.=82,06$, $s=24,08$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 11. Cinsiyete Göre 3 metre Hedefe İsabet Testi Puan Ortalamaları

Cinsiyet	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
Kız	385	,2701	,1749	789		
Erkek	406	,3140	,1977	788	-3,302	0.001

Yapılan bağımsız t testinde kız ve erkek çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3,302$, $p<0.05$). Bu fark kız çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanların (ort.= ,2701, s=,1749) yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 12. El Kullanımına Göre Cetvel Yakalama Testi Puan Ortalamaları

Kaynak	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
Sağlak	712	29,956	13,362	789	,581	,561
Solak	79	29,031	13,931	94,6		

Yapılan bağımsız t testi sonucunda sağ veya sol elini kullanan çocukların cetvel yakalama testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 13. El Kullanımına Göre Durarak Uzun Atlama Testi Puan Ortalamaları

Kaynak	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
Sağlak	712	85,814	24,868	789	,336	,737
Solak	79	84,829	23,652	98,1		

Yapılan bağımsız t testi sonucunda sağ veya sol elini kullanan çocukların durarak uzun atlama testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 14. El Kullanımına Göre 3 metre Hedefe İsabet Testi Puan Ortalamaları

kaynak	Sayı	Ort	Ss	Sd	t	P
sağlak	712	,2954	,1881	789	1,211	,226
solak	79	,2684	,1871	96,3		

Yapılan bağımsız t testi sonucunda sağ veya sol elini kullanan çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.005$).

5. TARTIŞMA

Okul öncesi dönem 5–6 yaş grubu çocukların güzel sanatlar disiplinleri ile spor tercihleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlenmesi amacı ile yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular kaynaklarla desteklenerek tartışılmıştır.

Araştırmanın problemi doğrultusunda; araştırmaya katılan çocukların fiziksel ölçümleri alınmış ve birinci sıradaki tercihleri ile karşılaştırılmıştır. Araştırmacı tarafından belirlenen problem doğrultusunda alt problemler oluşturulmuştur. Çocukların fiziksel özellikleri ile ilgili veriler analiz edildiğinde; fiziksel özellikleri ile tercihleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Birinci alt problem doğrultusunda; çocukların antropometrik verileri ile tercihleri karşılaştırıldığında, birinci sırada resim, müzik tercih edenler ile beden eğitimi tercih edenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Fiziksel özellikleri daha iyi seviyede olan çocukların birinci tercih olarak sadece beden eğitimini seçmediği, müzik ve resim tercihlerinin de birinci sırada olabileceği görülmüştür. Okul öncesi eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır (MEB, 2006). MEB'in temel ilkelerinden biri olan; okul öncesinde eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır ilkesi ortaya çıkan sonuç ile desteklenmektedir. Araştırma sonucunda; aynı fotoğraflar gösterilen ve aynı oyunlar oynatılan çocukların farklı tercihlerde bulunabileceği görülmüştür.

İkinci alt problemde ifade edilen “Resim, müzik ve beden eğitimi tercihleri ile güzel sanatlar tercihleri ile spormotorik test başarıları arasında bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular sonucunda(tablo1.'e bkz) çocukların; resim, müzik ve beden eğitimi tercihleriyle spormotorik test başarıları arasında bir ilişki olmadığı, spormotorik testlerde çok başarılı olan bir çocuğun birinci tercih olarak resim ve müziği de seçebileceği söylenilebilir. Bunun nedeni okul öncesi dönem çocukların görsel algılama seviyelerinin daha ön planda olması ve görsel sanatlarla kendilerini daha iyi ifade etmelerinden kaynaklanabilir. Gould (1967) organize edilmiş bir çevrede çocukların daha iyi gözlemler yaparak keşiflerde bulunacağını, kendilerinin ve bedenlerinin farkına vararak uygun bilişsel ve motor cevapları oluşturacaklarını belirterek, bunun zengin görsel materyaller ve görsel oyunlar ile sağlanabileceğini ifade etmiştir.

Bir diğer alt problem olarak; ölçümlere katılan kız ve erkek çocukların güzel sanatlar ve spor tercihleri ile spor motorik test özellikleri arasında bir ilişki var mıdır? sorusuna ilişkin, elde edilen bulgulara bakıldığında; kız ve erkek çocukların tercihleri arasında

anlamli bir iliski bulunamamistir. Spor motorik test becerilerinde basarisiz olan bir kiz cocugu beden egitimini birinci sırada tercih edebilirken, buna karşılık spor motorik beceri testlerinde basarili olan bir erkek cocugun beden egitimini son tercih olarak seċtiği ya da hiç tercih etmediği görülmüştür. Bu durumun çocukların kendi kapasitelerinin ve neler yapabileceklerinin farkında olmamalarından kaynaklanabileceği düşünölmektedir.

Her ne kadar yaş, çocukların kapasitesini ve anlama düzeyini ölçmek için kesin bir belirleyici olmasa da, onların ilgilerinin ne olabileceği, ne yapabilecekleri, ne kadar basarili olabilecekleri gibi hususlarda eğitimcilere ipuçları verebilmektedir. Bir etkinliğin yaşa uygunluğunu ölçebilmek için genel ortalamayı düşünmek gerekir. Daha sonra planlanacak aktiviteleri ve rutin çalışmaları bu özelliklere göre planlamak gerekir (Kostelnik vd, 2004).

Çocukların kendilerini tanıyabileceği ve kapasitelerinin ne olduğunu fark etmelerini sağlayabilecekleri en önemli etkinliklerden biri de oyundur. Oyun, cocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleri ile öğrenmesi yöntemidir (Uluğ, 1999). Oyunun motor gelişim üzerine etkisini araştıran bir çalışmada 5-6 yaş grubu kız ve erkek çocukların motor gelişimlerinin sağlanmasında oyunun yeri ve önemi araştırılmıştır (Küçükaya, 2001). Çalışmada 100 hedef davranış belirlendiği ve hedef davranışları kazandırmaya yönelik 60 oyun oynatıldığı ifade edilmiştir. Sonuçta kazandırılmak istenen 100 hedef davranıştan % 85'ine ulaşıldığı ifade edilmiştir. Hedef davranışları içeren oyunların çocukların motor gelişimlerini sağlayan en etkili araç olduğu kaydedilmiştir.

Bir diğer alt problem olan sağ ya da sol elini kullanan çocukların güzel sanatlar ve spor tercihleri arasında anlamli bir fark var mıdır? sorusuna ilişkin elde edilen bulgulara bakıldığında; anlamli bir fark görölmemiştir ($p>0.05$).

Beden eġitimini birinci sırada tercih eden çocuklar ile resim ya da müziği birinci sırada tercih eden çocuklar arasında spor motorik açıdan anlamli bir fark bulunmamıştır. Okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu çocuklarda beden eġitimi, müzik ve resim ayrımı anlamında tam bir farkındalık gelişmemiştir. Çocukların bu alanlarda tercihlerde bulunurken oyunu ve görsel algılarını göz önünde bulundurarak seçim yapmış oldukları düşünölmektedir. Çocukların herhangi bir alandaki tercihleri öğrenilmek istendiğinde; uygun ortam ve materyaller kullanımı sağlanmalı ve tercihleri gözlemlenmelidir. Oyun, bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Tüm etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir (MEB, 2006). Oyun öğrenmede önemli bir ihtiyaçtır. Çocuk yaşamını oyun ile sembolleştirir. Çocuklar kendilerini en iyi şekilde oyunda ifade ederler (Uluğ, 2011). Pek çok kuramcıya göre oyun öğrenmenin merkezindedir. Sevinç (2004)'e göre oyun çocuklara en doğal öğrenme ortamı sunmaktadır. Oyun sayesinde çocuk kendini ifade edebilmeyi, problemlerle başa çıkabilmeyi ve yeni çözümler üretmeyi öğrenir. Ayan ve Memiş (2012), okul öncesi dönemde oyunu genel anlamında ele almışlar ve okul

öncesi dönemi çocuklarının genel gelişiminde oyunun etkisi üzerine bir inceleme yapmışlardır. Okul öncesinde, fiziksel aktivite düzeyinin mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiği, fiziksel aktivite ve motor becerilerin gelişimi için planlı beden eğitimi derslerine ihtiyaç olduğu ve tüm okul öncesi kurumlarda beden eğitimi derslerinin mevcut olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kara (2007), yüksek lisans tezinde, okul öncesi dönemde 5-6 yaş grubu çocukların yaratıcılık düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmadan elde edilen verilerle, çocuğun yaratıcılığını geliştiren en önemli çevresel etkenin “çocuğa oyun ortamı sağlanması”, okul ile ilgili etkenin “etkinliklerde çeşitli malzemelerin kullanılması”, aile ilgili etkenin “ailenin çocuğa karşı ilgili olması”, çocuğun kendisi ile ilgili etkenin “çocuğun kendisine güvenmesi”, görsel sanatlarla ilgili etkenin “renkleri kullanarak etkinlikler yapması” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Senemoğlu (2000), 2-6 yaş grubundaki çocukların koşma, atlama, tırmanma, kayma, sürünme gibi kaba motor becerileri gerektiren etkinliklerde daha istekli, becerikli ve başarılı olduğunu, bu etkinlikler yoluyla çocukların el-göz-ayak koordinasyonunu geliştirmeyi, dikkat toplamayı, komutlara uygun davranmayı, iletişime geçmeyi ve sürdürmeyi, arkadaşlarıyla paylaşmayı, sorumluluk almayı, rahatlamayı öğrendiğini belirtmiştir. Corrie ve Barrat-Pugh (1997) normal gelişen ve engelli çocuklar için algısal motor eğitim programlarının oyunlar halinde sunulmasının küçük çocukların nesnelere, arkadaşları ve kendileri hakkında keşiflerde bulduklarını, deneyim kazanabilmek için bir sürü denemelerde bulduklarını, yaratıcı bir şekilde problem çözme yeteneklerini geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Marianne Frostig de görsel algı becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin çocuklara oyunlaştırılarak sunulmasının önemli olduğunu vurgulamıştır (Koç, 2002). Horvat ise çocukların ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş ortamda, gelişimsel ihtiyaçlarına ve gelişimsel seviyelerine uygun olarak sunulan etkinliklerin algısal motor becerileri desteklediğini ayrıca çocukların tercih ettikleri görsel, işitsel, kinestetik ve dokunsal öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı durumlarda öğrenmeye açık olduklarını belirtmiştir (Maneval ,1999).

Arnold Gesel ve arkadaşlarının ortaya koyduğu “Olgunlaşma Teorisi”ne göre; çocuk doğal olarak bazı yeteneklerle dünyaya gelmektedir. Normal gelişim süresince çocuk olgunlaştıkça bu yetenekler ortaya çıkmaktadır. Eğitimin rolü, gelişimin sağlıklı olabilmesi için uygun ortamı oluşturmaktır (Ulutaş ve Ersoy, 2004). Çocukların ilgi ve tercihlerinin ortaya çıkmasında müzik eğitiminin de önemli bir yeri vardır. Genel müzik eğitimi, müzikle ilişkisi ne boyutta olursa olsun, her insanın alması gereken bir eğitimidir (Uçan, 1997). Okul öncesi dönemde “Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Gelişiminde Müziğin Önemi” adlı araştırma Şen (2010) tarafından yapılmıştır. Çalışma, okul öncesi dönemde müziğin

önemini ortaya koymak, müziğin çocuklar üzerindeki etkisini kullanarak okul öncesi programlarını zenginleştirmek, müziğin yerinin belirlemek ve müzik sanatını bu kurumlarda sevilir hale getirmenin yollarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerle; müziğe yetenekli çocukların, müzik sanatını öğrenmeleri, şarkı söylemeleri, enstrüman çalmaları, besteci olarak yetişebilmeleri büyük ölçüde buldukları ortama bağlıdır sonucuna ulaşılmıştır. Yetişmeye elverişli ortam ve koşullar bulunmazsa üstün yeteneklide olsa çocuk müzik sanatçısı olamaz sonucuna ulaşılmış ve okul öncesi dönemde müzik eğitiminin önemi vurgulanmıştır. Şen tarafından yapılan çalışmaya paralel olarak, çocukların müzik tercih etme nedenlerine bakıldığında, müzikle ilgili fotoğrafların onlarda farkındalık yarattığı ve müziğe ilgilerinin farkında olmalarını sağladığı ve bu nedenle birinci sırada müzik tercihinde buldukları düşünülmektedir.

Avşalak (2008), okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanılarak, okul öncesi dönem 60-72 aylık çocukların kavram gelişiminde, müzik eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Denk (2000) tarafından yapılan çalışmada, anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların alıcı dil gelişim düzeylerine müzik eğitiminin etkisi araştırılmıştır. Elde edilen veriler yorumlandığında, destekleyici olarak uygulanan müzik eğitim programlarının, çocukların alıcı dil gelişimine olumlu etkileri olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarına düşen büyük sorumluluk özellikle vurgulanmıştır.

Yapılan diğer araştırma sonuçları ile paralel olarak müzik eğitiminin çocukların gelişimi üzerinde önemli bir etkisi olduğu ve onların yetenek ve ilgilerinin ortaya çıkarılmasında kullanılabilecek iyi bir eğitim yöntemi olduğu düşünülmektedir.

Okul öncesi dönemde resim eğitimi de çocuğun kendini en iyi ifade edebileceği yeteneklerinin keşfedilebileceği en iyi etkinliklerden biridir. Ayaydın (2010) "Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler" adlı çalışmasında okul öncesi dönemde sanat eğitiminin çocuklara kazandırabileceği değerleri araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda; okul öncesinde sanat eğitiminin birey açısından vazgeçilmez ve yaşam boyu gerekli olan bir eğitim alanı olduğu saptanmıştır.

Özden (2011), yüksek lisans tezinde, "okul Öncesi Eğitimde Görsel Sanatlar Etkinliklerinin Gerekliliği" probleminden yola çıkarak; okul öncesi dönemde görsel sanatlar etkinliklerinin çocuğun gelişim süreci üzerinde yeni beceriler kazandırmadaki etkisi ve farklı gelişim alanları üzerindeki katkılarını araştırmıştır. Amaç; belirleyerek eğitimi daha verimli hale getirmek için çözümler üretmektir. Çalışmadan elde edilen verilerle, sanat eğitimi ile bireyin yeteneğinin geliştirilmesi, yaratıcı, kendine güveni olan, estetik beğeni düzeyi yüksek gençler yetiştirmenin, eğitimin amacı olması gerektiği sonucuna

ulaşılmıştır. Okul öncesi dönemde resim etkinliğinin çocukların kendi iç dünyalarını en iyi şekilde yansıttıkları etkinlik olması bakımından, bu araştırmada çocukların ilgi ve tercihlerini belirlemek için kullanılmıştır ve çok etkili bir tercih materyali olduğu saptanmıştır.

Cinsiyete bağlı olarak, kız ve erkek çocukların tercih sıralamalarına bakıldığında kız ve erkek çocukların tercihleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bunun yanında kız ve erkek çocukların spor motorik beceri testlerinden elde ettikleri sonuçlara bakıldığında; yapılan bağımsız t testi sonucunda kız ve erkek çocukların cetvel yakalama testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=0.99$, $p>0.05$). Yapılan bağımsız t testinde kız ve erkek çocukların durarak uzun atlama testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($t=-4.08$, $p<0.05$). Bu fark erkek çocukların durarak uzun atlama puanlarının (ort.=89.17, s=24.87) kız çocukların puanlarından (ort.=82.06, s=24.08) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Yapılan bağımsız t testinden sonucunda kız ve erkek çocukların 3 metre hedefe isabet testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3.31$, $p<0.05$). Bu fark kız çocukların 3 metre hedefe isabet testi puanlarının (ort.= ,3140, s= , 1977) erkek çocukların puanlarından (ort.= , 2701, s= , 1749) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun nedeninin kızların ince motor becerileri gerektiren faaliyetleri erkeklere oranla daha iyi yapmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çocukların sağ veya sol el kullanımlarına göre güzel sanatlar ve spor tercihleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan 791 çocuğun 712'si sağ elini kullanırken 79'u sol elini kullandığı tespit edilmiştir. Sağ elini kullanan çocuklarla sol elini kullanan çocukların spor motorik beceri testlerinde aldıkları puanlara bakıldığında aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Yapılan bağımsız t testinde sağ veya sol elini kullanan çocukların cetvel yakalama testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Aynı zamanda; yapılan bağımsız t testinde sağ veya sol elini kullanan çocukların durarak uzun atlama puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Ayrıca yapılan bağımsız t testinde sağ veya sol elini kullanan çocukların 3 metre hedefe isabet testi puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Sağ veya sol elini kullanan çocukların spor motorik özellikleri ölçen beceri testlerinden aldıkları puanlara bakıldığında sağ veya sol el kullanımının çocuğun spor motorik beceri testlerindeki başarısını olumlu ya da olumsuz etkilemediği söylenebilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmaya dahil edilen çocukların;

1. % 31.7'sinin resmi birinci sırada, % 19.2'sinin ikinci sırada, % 14.5'inin üçüncü sırada seçtiği ve % 34.5'inin resmi tercih etmediği görülmüştür.
2. Çocukların; % 23.1'inin müziği birinci sırada, % 19.8'inin ikinci sırada, % 14.2'sinin üçüncü sırada seçtiği ve % 42.9'inin müziği tercih etmediği görülmüştür.
3. Araştırmaya katılan çocukların beden eğitimi tercihlerine bakıldığında ise, çocukların % 44.2'sinin beden eğitimi birinci sırada seçtiği, % 14.2'inin ikinci sırada seçtiği, % 17.1'inin üçüncü sırada seçtiği ve % 24.5'inin beden eğitimi tercih etmediği görülmüştür.

Araştırmaya katılan çocukların spor motorik beceri testleri sonuçları incelendiğinde;

1. Tercih sıralarıyla spor motorik test becerileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p < 0.05$).
2. Çocukların cinsiyet özelliklerine bağlı spor motorik test becerilerine bakıldığında cetvel yakalama testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).
3. Kız ve erkek çocukların durarak uzun atlama testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($t = -4.08$, $p < 0.05$). Erkek çocukların durarak uzun atlama puanları kız öğrencilerin durarak uzun atlama puanlarına göre daha yüksektir.
4. Araştırmaya katılan çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = -3.31$, $p < 0.05$). Kız çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanlar erkek çocukların 3 metre hedefe isabet testinden aldıkları puanlardan daha yüksektir.
5. Deney grubundaki çocukların sağ ve sol el kullanımına ilişkin spor motorik beceri testlerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

Öğretmenler;

1. Çocukların sosyal beceri eğitimlerinin okul öncesi dönemden başlayarak, öğrenimleri boyunca devamlılığını sağlayabilmek için oyun, drama, serbest zaman, müzik ve sanat etkinlikleri gibi farklı etkinlikler düzenleyebilir.
2. Çocukların kendi kapasitelerinin farkında olmaları ve neler yapabileceklerini anlayabilmeleri için rehberlik edebilir.

3. Çocukların kendilerini rahatça ifade edebileceği, paylaşmayı, arkadaşlığı ve problem çözme becerilerini geliştirerek yaratıcılığını geliştirebileceği ortamlar oluşturabilir.
4. Çocukların mevcut yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinlikler gerçekleştirerek, onların yeteneklerini geliştirmeye çalışabilir.
5. Anne-babalara ev ortamında çocuğun ilgi ve becerilerinin nasıl destekleyecekleri yönünde bilgiler verebilir.
6. Yetenekli ve ilgili çocukları tespit etmek için görsel, zihinsel, işitsel ve spor motorik beceri testleri uygulayabilir.
7. Hedeflenen kazanımları çocuğa kazandırmak için belirlenen etkinlikleri oyunla birleştirebilir.

Anne-babalar,

1. Çocukların sosyal gelişimlerini destekleyebilir, tutarlı bir tutum sergileyerek, iletişim, uyum sağlama, kendini ifade etme ve etkileşim gibi sosyal becerileri kazandırmak için rol-model olabilir.
2. Demokratik aile yapısı çerçevesinde çocuğun fikirlerine saygı duyarak; onun kendi ilgi ve becerileri yönünde ilerlemesine katkıda bulunabilir.
3. Okulla işbirliği içerisinde olarak, çocuğun okulda öğrendiklerini evde pekiştirmesine yardımcı olabilir.
4. Çocuğun mevcut kapasitesi doğrultusunda güzel sanatlar veya sportif kurslara giderek ilerlemesine katkıda bulunabilir.
5. Çocukları ile birlikte oyun etkinliklerine katılabilir, çocuğu farklı oyunlara yönlendirebilir ve çocuğun kendini ifade etmesine olanak sağlayabilir.
6. Çocuğun kendini ifade etmesindeki en önemli etkenin oyun olduğunu unutmadan, çocuğu oyuna yönlendirebilir.

Araştırmacılar,

1. Çocukların ilgi ve tercihlerini etkileyen nedenleri araştırabilir.
2. Çocukların ailelerinin onların kişilik yapısı üzerindeki etkilerini araştırabilir.
3. Oyun, resim ve müzik ağırlıklı bir eğitim programının çocuğun tercihlerine etkisini inceleyebilir.
4. Her birey ilgi ve becerileri yönünde eğitilmelidir ilkesinden hareketle ailelere ve öğretmenlere hizmet içi eğitim verebilir.
5. Çocukların tercihlerini belirlemek için ailenin sosyo- ekonomik ve sosyo kültürel yapısı hakkında bilgi edinebilir ve bunu değerlendirmeye katabilir.
6. Akran ilişkisi, paylaşım, liderlik, çekingenlik gibi özelliklerini belirlemek için gözlem tekniğine dayanan herkes tarafından anlaşılır standart ölçekler geliştirebilir.

7. Çocukların kendi ilgi ve becerileri yönünde tercihlerde bulunmalarında ailenin ve öğretmenin etkisini araştırabilir.

7. KAYNAKLAR

- Aral, N. ve Erturan, N. (1999). Frostig görsel algılama testi ve eğitim programına dayalı olarak dört-sekiz yaş arası serebral palsili çocuklarda görsel algılama davranışının incelenmesi. *Özel Eğitim Dergisi*, 2, (3), 58-63
- Aral, N., Baran, G., Pedük, Ş. ve Erdoğan, S. 2003b. Eğitimde drama. 2. Baskı
- Aral, N., Gürsoy, F. ve Köksal, A. 2001c. Okul öncesi eğitimde oyun. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can-Yaşar, M. 2001d. Okul öncesi eğitim 2. Baskı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can-Yaşar, M. 2003a. Okul öncesi eğitim 1. 2. Baskı, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A., Can Yaşar, M. (2002). Okul Öncesi Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim Programı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A., Yaşar, M.C. (2000). Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları. Ya-Pa Yayınları.
- Aral, Neriman. "Çocuklarda ve Ergenlerde İlginin Gelişimi", Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: YA-PA, 1993.
- Arı, M. (2003). Türkiye'de Erken Çocuklu Eğitimi ve Kalitenin Önemi, Morpa Yayınları, İstanbul.
- Arı, M. ve Atik, B. (1987). Okulöncesi dönemde duyu eğitimi. Ya-pa 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 91-99, Antalya:Ya-pa Yayınları.
- Arı, M., & Tuğrul, B. (1996). Okulöncesi Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi* (132), 18, Ankara.
- Atay, M. (2005). Çocukluk Döneminde Gelişim. Ankara: Kök yayıncılık.
- Beuker, F. (1976). Leistungsprüfung im.
- Bibi, w., Ashad, A. (2012). The Impact of Pre-school Education on The Academic of Primary School Students
- Ersoy, Ö. (2006). Müzik etkinliklerinde öğretmenin rolü. E. Ömeroglu, F. Tezel Sahin, A.
- Fetz, F., Kornexl, E.(1978). Spormotorische-Test. Bad Hamburg.
- Fishburne, G., Mckay, H., Berg, S. (2005). Building Strong Bones and Muscles.
- Grosser, M., Starischka, St.(1981). Konditionstest-Theorie und Praxis aller Sportarten. Zürich.

- Gül, G. (2011). Çocuklar ve SPOR. Ankara: Spor yayınları.
- Gürkan. T. (2002). Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gürsoy, C. (1983). Okul Öncesi Eğitimin Tarihçesi, Okul Öncesi Eğitim ve Sorunları. Ankara: Ted Yayınları.
- Haktanır, G. (2011). Okul Öncesi Eğitime Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Harris, J., Elbourn, J. (1997). Teaching Heath
- Hughes, J. (2003). No Standing Around in My Gym.
- Hughes, J. (2005). PE2 the MAX.
- Jack, R., Norman, E. (1976). How To Design and Evaluate Research in Education
- Jersild, A. (1990). Çocuk Psikolojisi. S yayınları.
- Kale, R. (1999). Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun. Ankara: Kozan yayıncılık.
- Kale, R. (2003). Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kale, R. (2007). İlköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Kozan yayıncılık.
- Kandır, A. Turla (Der.), Müzigin okul öncesi eğitimde kullanılması (35-45). Ankara:Kök.
- Kaya, Z. (2008). Eğitim bilimine giriş. Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Editörler), Eğitimin psikolojik temelleri. (3. Basım). 97-126, Ankara: Alfa Yayınları.
- Kerkez F. (1998). Anaokulu Çocuklarında Manipülatif Becerilerin Oyun Egzersiz Programı İle Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma. Spor Araştırma Dergisi, Cilt : 2, Sayı:1, Nisan
- Küçükkaya, E. (2000). Okulöncesi 5-6 Yaş Kız Ve Erkek Çocukların Motor Gelişimlerinin Sağlanmasında Oyunun Yeri Ve Önemi. III. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi,. Marmara Üniversitesi, İstanbul
- MEB (2002). 36-72 Aylık Çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- MEB (2006). Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 aylık çocuklar için). İstanbul: MEB Basımevi.
- Meb. (1981). Ana Sınıfı Programı. Ankara
- Meb. (1994). Ana Sınıfı Programı. Ankara.
- Meinel, K., Schanabel, G. (1977). Bewegungslehre.
- Mengütay, S. (2005). Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor. İstanbul: Morpa Yayınları.

- Muratlı, S. (19979. Çocuk ve Spor. Ankara: Bağırğan yayın evi.
- Öncü, E. (2005). Okul Öncesi Çocuklar İçin Oyun. Ankara: Kök yayıncılık.
- Özdoğan, B. (2004). Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor. Ankara: Tutibay yayınları.
- Özdoğan, B. (2009). Çocuk ve Oyun, Anı Yayınları, Ankara.
- Özer, D.(1996). Anaokulları İçin Gelişimsel Eğitim Programı.İstanbul:Ya-Pa Yayınları
- Özer, M. (2007). Çocuklarda Motor Gelişim. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Seçkin, N., Koç, G. (1997). Okul Öncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği. Yaşadıkça Eğitim Dergisi. (51), 5-10.
- Seifert, K., Hoffnung, R. (1976). Child and Adolescent Development. Boston
- Sevinç, M. 2004. Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun. Morpa Kültür Yayınları,
- Sığırtmaç, A. (2005). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. İstanbul: Kare.
- Smoll, F., Magill, R., Ash, M. (1988). Children in Sport.
- Şen, M. (2004). Anaokuluna Devam Eden Altı Yas Çocukların Motor Gelisimlerine Beden Eğitimi Çalışmalarının Etkisinin İncelenmesi. F.B.E. Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi) Abd Yüksek Lisans Tezi . Ankara.
- Trunen, T., Maatha, K. (2012). European Early Childhood Education Research Journal. Akademik Dergi.
- Uluğ, M. (2011). Okul Öncesi Çocuk ve ..... . Ankara: Nobel yayınları.
- Ural, M. (1986). Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin Yeri ve Önemi. 4. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. _stanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Ürfiöglu, Ayse. "Müzik ve Oyun Etkinlikleri", Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. _stanbul: YA-PA, 1986. 263 s., İstanbul
- Wolfgang, C. H. (2004). Child guidance through play teaching positive social bahaviors ages 2-7. Pearson Education, 156 p., USA.
- Yavuzer, H. (1992). Çocuk Psikolojisi. İstanbul: Evrim Matbaacılık
- Yavuzer, H. (1993). Çocuk Psikolojisi. İstanbul: Remzi yayın evi.
- Yavuzer, H.(1996). Çocuk Psikolojisi, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1997). 0-6 yaş çocuğun gelişimi ve yakın çevrenin etkisi. I. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, s. 24-28, Ankara.
- Yavuzer, H.(1999). Ana-Baba Okulu, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1999). Çocuğunuzun İlk 6 Yılı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2002).“Çocuk Eğitimi El Kitabı”. İstanbul: Remzi Kitabevi,

Yavuzer, H. (2006). Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu. 12. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2009). Çocuğunuzun ilk altı yılı. 24. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

8. EKLER

OKUL ADI:..... YAŞ GRUBU:.....

S i r a N o	C i n s i y e t	B o y	K i l o	K A ç k a r d e y	H a r e k e t l i	H a r e k e t s i z	A t a k	Ç e k i n g e n	K o n s a n t r a s y o n l u	D a ğ i n i k	E ğ i t i m	Y a r d ı m s e v e r	Çetvel Testi (cm)		Durarak Uzun Atlama Testi (cm)		3..m hedefe isabet Testi (5.. atış)		R e s i m	M ü z i k	B e d e n E ğ i t i m i	İ s t e m i y o r	S a ğ a k	S o l a k			
													1	2	1	2	1	2									
1																											
2																											
3																											
4																											
5																											
6																											
7																											
8																											
9																											
10																											
11																											
12																											
13																											
14																											
15																											
16																											
17																											
18																											
19																											
20																											

Tarih:...../ /

Öğretmenin Adı Soyadı

İmzası

Prof. Dr. Sportwiss. Rasim Kale

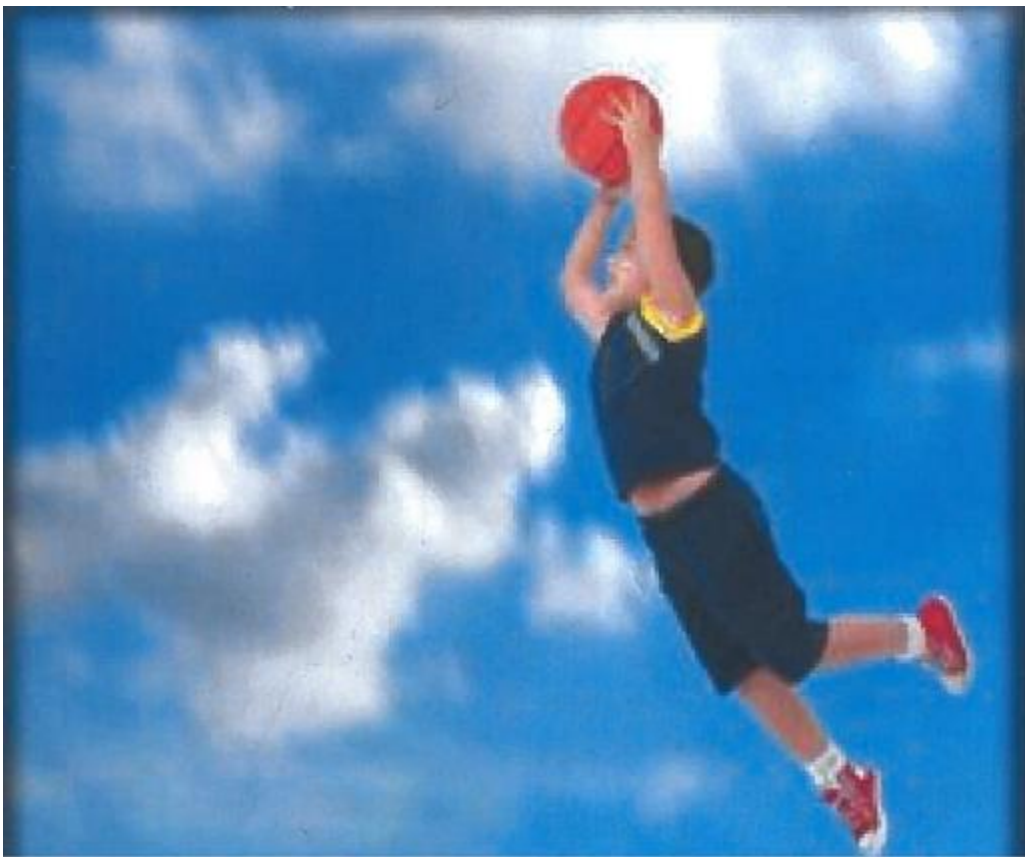

ÖZGEÇMİŞ

1985 tarihinde Trabzon'da doğdu. İlköğrenimini Cumhuriyet İlköğretim Okulunda ortaöğrenimini ise Sürmene Lisesinde (Yabancı Dil Ağırlıklı) tamamladı.2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2012 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başlamıştır. Halen buradaki görevine devam etmektedir. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Adres: Selma SOYYİĞİT , KTU Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Söğütü.Akçaabat,
Trabzon

E - mail :selmasoyyigit@ktu.edu.tr